

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Vliv získaných finančních prostředků z ESF na hospodaření

VŠB - TU Ostrava

Influence of the Financial Resources of the European Social Fund on the

VSB-TU Ostrava Economy

Student:

Ing. Martina Kulštejnová

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Lenka Halouzková, Ph.D.

Ostrava 2010

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci (kromě příloh č. 2, 3, 4) vypracovala samostatně. Přílohy mi byly dány k dispozici. Všechny použité zdroje uvádím v příloze.

Děkuji vedoucí diplomové práce Ing. Lence Halouzkové, Ph.D. a vedoucí ekonomického oddělení VŠB-TU Ostrava Ing. Bohuslavě Bokišové za odbornou pomoc a věnovaný čas při tvorbě diplomové práce.

Ostrava, 30. dubna 2010

.....

Ing. Martina Kulštejnová

Obsah

1	Úvod	5
2	Možnosti čerpání prostředků z ESF a specifika účetních jednotek vysokých škol	6
2.1	Regionální politika EU 2007-2013	6
2.2	Cíle a nástroje politiky soudržnosti	7
2.2.1	Evropský sociální fond	10
2.3	Operační programy	14
2.4	Charakteristika „vysoké školy“ jakožto účetní jednotky	20
2.4.1	Rozpočet veřejné vysoké školy	22
2.5	Účetní a daňové aspekty	25
2.5.1	Účetní hledisko	25
2.5.2	Daňové hledisko	37
3	Charakteristika VŠB-TU Ostrava a analýza realizovaných projektů včetně přijatých finančních prostředků z ESF v roce 2009	39
3.1	VŠB-TU Ostrava a její vnitřní předpisy	39
3.2	Analýza vyplacených finančních prostředků z ESF v 2009	47
3.3	Analýza přijatých finančních prostředků z ESF v 2009 na VŠB-TU Ostrava	51
4	Zhodnocení výsledků analýzy a problémových oblastí projektu	59
4.1	Rozbor problematických oblastí při realizaci projektu	59
4.1.1	Centrum projektové podpory	63
4.2	Zhodnocení výsledků analýzy	64
5	Závěr	66
	Seznam použité literatury	68
	Seznam zkratk	
	Seznam tabulek	
	Seznam obrázků	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Po vstupu České republiky do Evropské unie, květen 2004, se otevřela brána velkých příležitostí. Jednou z největších je regionální politika EU a její strukturální fondy, jež jsou jedním z nejvýznamnějších finančních zdrojů. Posláním těchto finančních prostředků je, posílit rozvoj českých regionů tak, aby se co nejvíce přiblížily ekonomické úrovni bohatších regionů Unie. V období 2007-2013 bude možné čerpat přes 801 miliard korun, což představuje pro Českou republiku velkou finanční podporu. Tyto prostředky budou moci být ovšem čerpány za předpokladu, že bude připraveno dostatečné množství kvalitních projektů.

Cílem této diplomové práce je zhodnotit vliv získaných finančních prostředků z Evropského sociálního fondu (dále jen „ESF“) na hospodaření Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava (dále jen „VŠB-TU Ostrava“) s vazbou na účetní a daňové aspekty.

Diplomová práce obsahuje tři stěžejní části. První kapitola bude věnována úvodu do problematiky.

V druhé kapitole budou vymezeny základní pojmy týkající se možností čerpání prostředků z fondů Evropské unie, konkrétně z ESF. Také zde budou charakterizována určitá specifika vysoké školy jakožto nejvyššího článku vzdělávací soustavy s vazbou na účetní a daňové předpisy.

Třetí kapitola bude zaměřena na VŠB-TU Ostrava, jakožto na účetní jednotku, včetně aplikace jejích vnitřních předpisů. Dále zde bude provedena vlastní analýza konkrétních dat. V kapitole budou obsaženy základní informace o alokovaných částkách v programovém období 2007-2013, dále zde bude uveden přehled získaných finančních zdrojů z ESF na vysokých školách v ČR s propojením na rozbor přijatých finančními prostředky na VŠB-TU Ostrava jako celku. Zároveň budou vymezeny zásady a pravidla pro čerpání finančních zdrojů z ESF s vazbou na konkrétní problémové oblasti, jednak ze strany poskytovatele, ale také ze strany příjemce finanční podpory.

Ve čtvrté kapitole budou zhodnoceny výsledky analýzy a zároveň doporučena případná řešení problémů při čerpání finančních prostředků z ESF na VŠB - TU Ostrava.

Při zpracování diplomové práce jsem použila metodu popisu, analýzy, syntézy a srovnání. Vlastní závěry a komentáře v textu jsou zvýrazněny kurzívou.

2 Možnosti čerpání prostředků z ESF a specifika účetních jednotek vysokých škol

2.1 Regionální politika EU 2007-2013

Regionální politiku charakterizují sedmileté cykly, které se shodují s rozpočtovými obdobími EU. U Evropské komise začíná celý programovací cyklus, kdy jsou před každým obdobím vytyčeny tzv. cíle regionální politiky, které obecně definují jak, čím, a kde budou směřovat finanční prostředky. Zároveň je také definována výše jednotlivých příspěvků a jejich rozložení v průběhu programového období. Následně po definování cílů EU je nutné nalézt shodu mezi EU a jednotlivými členskými státy, přičemž za tímto účelem mohou členské státy zpracovat tzv. Národní rozvojový plán (NRP). Jedná se o dobrovolně předkládaný dokument, který v České republice prochází schválením ve vládě. Pomocí tohoto dokumentu a cílů EU je zpracován Národní strategický referenční rámec (NSRR) jako základní rozvojová strategie ČR.¹

Pomocí NSRR je prováděna analýza hospodářského vývoje ČR s důrazem na silné stránky země a zároveň definování problémových oblastí, jež by mohly být překážkou. V NSRR jsou také rozebrány strategické cíle a definovány jednotlivé operační programy, programové dokumenty a jejich zaměření.

Operační program (OP) je strategický dokument rámcově vymezený, který poskytuje žadatelům základní informace v konkrétní oblasti podpory. Dále je OP rozpracován do tzv. prioritních os, jež představují hlavní směry intervence vycházející z NRP, NSRR, Lisabonské strategie a dalších strategických dokumentů. Každá prioritní osa je dále rozpracována do několika oblastí podpory, které se stávají nástrojem realizace operačních programů.²

Jak již bylo zmíněno v úvodu, tak fondy EU představují hlavní finanční zdroje pro Českou republiku. Proto, aby mohla Česká republika čerpat finanční prostředky z fondů EU, je třeba splnit určité podmínky.

Jednou z podmínek je příprava, již zmíněných, strategických dokumentů, které obsahují vymezení priorit a cílů, na něž budou prostředky vynaloženy. Další podmínkou je

¹ CHVOJKOVÁ, A.; KVĚTOŇ, V. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. Praha IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2007, s.10.

² CHVOJKOVÁ, A.; KVĚTOŇ, V. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. Praha IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2007, s.11.

příprava samotných projektů. Ovšem množství připravených projektových záměrů závisí především na široké veřejnosti, neziskových organizacích, krajích, obcích a dalších subjektech. Samotné projektové záměry neobnáší pouze myšlenku, ale také formální zajištění a následné řízení projektu. Subjekty podávající projekty mohou čerpat zkušenosti z období 2000-2006, které je již minulostí. V současné době je ovšem aktuální regionální politika EU pro období 2007-2013, která má své nové cíle a také novou zjednodušenou strukturu.

2.2 Cíle a nástroje politiky soudržnosti

Pro období 2007-2013 byly v oblasti regionální politiky vytyčeny tři základní cíle, které jsou společné pro všechny státy Evropské unie.

- Konvergence,
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- Evropská územní spolupráce.

Konvergence

Cíl „Konvergence“ je zaměřen na podporu růstu a zaměstnanosti v nejméně rozvinutých regionech, jejichž HDP na osobu je nižší než 75 % průměru EU. Důraz klade zejména na inovace a znalostní společnost, schopnost přizpůsobovat se hospodářským a sociálním změnám a zlepšování životního prostředí i výkonnosti správy. Financování probíhá z Evropského sociálního fondu, ale také z Fondu soudržnosti a týká se nejméně rozvinutých členských států a regionů³.

Podpora čerpaná z Evropského fondu pro regionální rozvoj se soustřeďuje především na modernizaci ekonomiky, na rozšíření a zlepšení základní infrastruktury a na ochranu životního prostředí. Podpora Evropského sociálního fondu je zaměřena na zlepšení kvality a schopnosti institucí trhu práce, vzdělávacích systémů a sociálních a ošetrovatelských služeb, na zvýšení investic do lidského kapitálu, adaptaci veřejné správy, posílení administrativní kapacity národních a regionálních správ. Projekty v oblasti dopravní a ekologické infrastruktury navíc v regionech pokrytých tímto cílem financuje Kohezní fond.⁴

³ EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007-2013 – Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007.s.13

⁴ MAREK, D.; KANTOR, T. *Příprava a řízení strukturálních fondů EU*. 1. vyd. Praha: Barrister & Principal, 2007. s. 26-27.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ pokrývá všechny oblasti Evropské unie, které nejsou způsobilé pro cíl „Konvergence“, tedy těch, jejichž HDP na osobu je vyšší než 75 % průměru EU. Zaměřuje se na posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů a zvýšení zaměstnanosti tím, že předjímá hospodářské a sociální změny. Financován je z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu.⁵

Evropská územní spolupráce

Cíl „Evropská územní spolupráce“ směřuje k posílení spolupráce na příhraniční, nadnárodní i meziregionální úrovni, přičemž funguje jako doplněk obou zbývajících cílů, protože vhodné regiony jsou současně způsobilé i v rámci cíle „Konvergence“ nebo „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“. Financuje je Evropský fond pro regionální rozvoj a snahou cíle je podporovat společná řešení pro orgány jednotlivých zemí v oblasti městského, venkovského a pobřežního rozvoje ekonomických vztahů a vytváření malých a středních podniků. Spolupráce se zaměřuje na výzkum, vývoj, informační společnost, životní prostředí, prevenci rizik a integrované vodohospodářství.⁶

Tab. 2.1 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007-2013⁷

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54 %	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98 %
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95 %	419,09 mil. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56 %
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52 %	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46 %
Celkem	347 mld. €	100,00 %	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100,00 %

HHS-Hospodářská a sociální soudržnost
Přepočet dle směnného kurzu 1 EUR = 28,20 CZK.

⁵EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007-2013 – Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007.s.18

⁶EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007-2013 – Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007.s.20

⁷Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz

Na období 2007-2013 mají nástroje pro splnění výše zmíněných cílů právní základ v balíčku pěti nařízení přijatých Radou a Evropským parlamentem. V tomto období jsou k dispozici tři nástroje:⁸

- Evropský fond regionálního rozvoje (strukturální fond),
- Evropský sociální fond (strukturální fond),
- Kohezní fond nebo také Fond soudržnosti.

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Úkolem Evropského fondu pro regionální rozvoj je podporovat investice a přispívat ke snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony Unie. Mezi priority při financování patří výzkum, inovace, ochrana životního prostředí a prevence rizik, avšak důležitou úlohu mají i nadále investice do infrastruktury, zejména v těch nejméně rozvinutých regionech. Pro fond platí jako celek obecné nařízení, ta následující pak uvádějí pouze body, které se liší od obecných ustanovení.⁹

Evropský sociální fond

Evropský sociální fond přispívá k posílení hospodářské a sociální politiky Unie zlepšováním zaměstnanosti a pracovních příležitostí. Fond proto podporuje akce členských států na zlepšování přizpůsobivosti pracovníků a podniků, dostupnost zaměstnání, posílení sociálního začlenění znevýhodněných osob, zvýšení a zlepšení lidského kapitálu a zvětšování institucionální kapacity a výkonnosti veřejné správy a veřejných služeb. Pro Evropský sociální fond opět platí obecné nařízení jako celek, následující nařízení uvádějí jen změny, které se týkají nařízení o Evropském sociálním fondu¹⁰. Tématu Evropský sociální fond bude v této práci věnována samostatná kapitola.

Fond soudržnosti (FS)

Tento fond disponuje 70 miliardami EUR a jeho účelem je přispívat k posilování hospodářské a sociální soudržnosti Společenství v zájmu podpory udržitelného rozvoje,

⁸ MAREK, D.; KANTOR, T. *Příprava a řízení strukturálních fondů EU*. 1. vyd. Praha: Barrister & Principal, 2007. s. 30-32.

⁹ EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007-2013 – Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007.s.96.

¹⁰ EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007-2013 – Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007.s.110.

zejména v oblastech transevropských dopravních sítí a ochrany životního prostředí, představuje třetinu celkového finančního přidělu pro nové členské státy. V regionech, které Fond soudržnosti podporuje, žije přibližně 167,2 milionů Evropanů.

Na rozdíl od strukturálních fondů se dříve nezaměřoval na dlouholeté programy, ale spíše na konkrétní projekty. V novém programovém období se však Fond soudržnosti společně s ERDF podílí na víceletých investičních programech, které jsou řízeny decentralizovaně, a nikoli jen na projektech, jež musí být jednotlivě schvalovány Evropskou komisí.

2.2.1 Evropský sociální fond

Samotné téma diplomové práce se zaměřuje na získané prostředky z ESF, proto je tomuto strukturálnímu fondu a jeho bližší specifikaci věnována samostatná podkapitola.

Již v roce 1957 byl založen ESF¹¹ s cílem snižovat nezaměstnanost a zlepšit fungování trhu práce. Tento fond je považován za nejdůležitější nástroj v oblasti intervencí orientovaných na lidské zdroje, zejména mladé, ale i starší pracovní síly a nezaměstnané. Od roku 1957 uběhlo více než 50 let vývoje a rozvoje fondu, které lze rozdělit do několika etap. Během tohoto období se nevyvíjel pouze charakter intervencí, ale také rostl význam fondu v rámci strukturálních fondů. Velký význam ESF je také znát na výši přidělených finančních prostředků. Zatímco v etapě 1961-1972 se rozdělovalo 420 milionů účetních jednotek, v období 2007-2013 je k dispozici 55 mld. EUR.

Stručný historický vývoj ESF¹²

Období 1958-1971

V tomto období měl ESF za úkol zaměřit se na znovuzачlenění nezaměstnaných do pracovního procesu, na rekvalifikaci pracovních sil a také podporovat podnikatele při vytváření nových pracovních míst. Tak jako vše nové se potýká s nedostatky, tak i u ESF tomu nebylo jinak. Jedním z nedostatků bylo, že pracoval na principu vyrovnávacího mechanismu. Kompenzace vynaložených nákladů byly poskytnuty pouze na žádost členského státu do výše 50% nákladů, jež byly vynaloženy. Dalším nedostatkem, bylo, že činnost fondu

¹¹ BOHÁČKOVÁ, I.; HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. s. 103-108.

¹² BOHÁČKOVÁ, I.; HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. s. 103-108.

byla orientována pouze na pracovní síly se vzděláním, a na lidi, kteří již v minulosti do pracovního trhu byli začleněni.

Období 1971-1983

Druhé období ESF již přineslo určité změny v pravidlech a způsobu práce fondu. Hlavní myšlenkou nebylo tak pokrytí výdajů členských států, ale to, aby ESF rozhodoval předem o přidělování prostředků podle vlastních principů. Další důležitou změnou bylo také poskytování finančních prostředků privátním příjemcům a ne pouze „státním“ příjemcům. V tomto období se ESF orientoval hlavně na tyto oblasti činnosti: opatření pro vzdělávání mužů a žen; podporu pracovních sil a jejich rodinných příslušníků při nalezení nového pracovního místa a s tím spojené stěhování; podpora pro zlepšení přístupu na trh práce zejména handicapovaným osobám a podporu zaměstnanosti v hospodářsky znevýhodněných regionech.

Období 1983-1988

Z minulých období bylo naprosto zřejmé, že tržní síly samy o sobě nejsou schopné problém nezaměstnanosti vyřešit, a proto bylo třeba v této oblasti dále intervenovat. Rozhodnutím byly přijaté dvě oblasti zaměřené na pomoc regionům, které tuto pomoc potřebovaly a na podporu mladých lidí do 25 let, jež je měla připravit na pracovní proces a na práci s novými, moderními technologiemi.

Období 1988-1993

První reforma strukturálních fondů, kterou předložila Evropská komise a která byla součástí tzv. Delorsova plánu, byla spojena se vstupem v platnost Jednotného evropského aktu. Intervence byly poskytovány na základě zásad koncentrace, programování, partnerství a adicionality.

Období 1994-1999

V tomto období proběhly další změny v činnosti strukturálních fondů, a to na základě Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999. Podstatou nešlo o změny zásadního charakteru, ale jednalo se převážně o zjednodušení cílů a o případné zavedení některých nových opatření. V tomto období bylo pro ESF stěžejní: zaměření na cíle spojené s bojem s dlouhodobou nezaměstnaností a usnadněním začlenění mladistvých a osob ohrožených vyloučením z trhu práce do pracovního života; podpora adaptace pracovních sil jak na průmyslové změny, tak

změny výrobních systémů; a také podpora vzdělávání, výukových systémů, výzkumu a vývoje.

Období 2000-2006

Po podpisu Amsterodamské smlouvy v roce 1997 se podle ní stala politika Společenství orientovaná na trh práce jedním z těžišť působnosti Společenství a měla být koordinována v rámci tzv. Evropské strategie zaměstnanosti. Hlavními úkoly ESF dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1784/1999 z 12. 7. 1999 pro období 2000-2006 byly: zamezení růstu nezaměstnanosti; boj s nezaměstnaností; rozvoj lidských zdrojů a sociální integrace do trhů práce; rovnost mužů a žen; trvalý rozvoj a hospodářská a sociální soudržnost. Hlavním okruhem podpory ESF je tedy vzdělávání v širokém pojetí. Podpora zaměřena na odbornou přípravu a zvyšování odborné kvalifikace, rovněž zlepšení vazeb mezi školou a pracovním trhem a mezi školou a předpovídanými změnami na trhu práce. Další důraz se kladl na vzdělávání nejen všeobecné, ale i odborné a přitom se nezapomínalo, že zvyšovat úroveň je třeba i u samotných vzdělavatelů. V tomto období se objevila novinka v podobě tzv. mikropodpory, jež zavazuje členské státy přispívat k prostředkům fondu „přiměřeným příspěvkem“.

Období 2007-2013

Programové období 2007-2013 se vyznačuje snahou Evropského sociálního fondu o rozšíření Evropské unie o nové členské státy. Je kladen důraz na stárnutí evropské populace a také se zaměřuje na pokračující a prohlubující se proces globalizace. I v tomto období plní ESF svou úlohu a to přispět k dosažení cílů stanovených Společenstvím. ESF slouží k naplňování cílů Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Konvergence. Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 vymezuje následující úkoly ESF:

1. zvyšování přizpůsobivosti pracovníků a společností, podniků a podnikatelů,
2. zlepšování přístupu k zaměstnání a udržitelnost,
3. zlepšení sociálního začlenění znevýhodněných osob,
4. posílení lidského kapitálu.

Ad1)

- vytváření systémů strategií celoživotního vzdělávání v podnicích, odborná příprava a služby pro zaměstnance při zvýšení jejich přizpůsobivosti změnám, podpora podnikání a inovací,

- vytváření a řízení inovačních a produktivnějších způsobů organizace práce,
- rozvoj specifických služeb pro zaměstnanost, odbornou přípravu a podporu sektorů souvisejících s restrukturalizací, vytváření systémů na předvídání ekonomických změn a budoucích požadavků na pracovní místa a dovednosti.

Ad2)

- modernizace a posilování institucí trhu práce,
- provádění aktivních preventivních opatření na pracovním trhu,
- opatření na podporu aktivního stárnutí a prodlužování pracovního života,
- podpora samostatné výdělečné činnosti a zakládání podniků,
- opatření na zlepšení přístupu k zaměstnání a ke zvýšení udržitelné zaměstnanosti žen a udržitelného postupu žen v zaměstnání za účelem snížení segregace podle pohlaví na trhu práce a sladění pracovního a soukromého života, např. usnadněním přístupu k péči o děti a péče o závislé osoby,
- zvláštní opatření na zvýšení účasti přistěhovalců v oblasti zaměstnanosti a tím na posílení jejich sociální integrace.

Ad3)

- cesty k integraci a znovuzapojení znevýhodněných osob na trhu práce, boj proti diskriminaci v přístupu na trh práce a proti diskriminaci v profesním postupu a podpora kladného přístupu k rozmanitosti na pracovišti.

Ad4)

- navrhování, zavádění a provádění reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy s cílem rozvíjet zaměstnatelnost, zvyšovat význam základního a odborného vzdělání a odborné přípravy na trhu práce a neustále zlepšovat dovednosti vzdělávajících pracovníků s ohledem na inovace a znalostní ekonomiku,
- opatření na zvýšení celoživotní účasti na vzdělávání a odborné přípravě, mj. prostřednictvím opatření zaměřených na snížení počtu osob s nedokončeným vzděláním, segregace předmětů podle pohlaví a zvyšování dostupnosti a kvality základního, odborného a terciárního vzdělávání a odborné přípravy,
- rozvoj lidského potenciálu v oblasti výzkumu a inovací, především prostřednictvím postgraduálního studia a odborné přípravy výzkumných pracovníků a spolupráce v rámci sítí mezi univerzitami, výzkumnými středisky a podniky.

V aktuálním programovém období přistupují kromě tradičních opatření v boji s nezaměstnaností, také opatření orientovaná na vzdělanost a dovednost pracovní síly. Všechna opatření mají za cíl vytvořit takové podmínky, které bude vzdělaná a přizpůsobivá pracovní síla schopna a ochotna využít pro své zaměstnání.

V období 2007-2013 je možné v České republice a hlavním městě Praha, čerpat prostředky z ESF v oblasti lidských zdrojů v rámci programů:

- Operační program Lidské zdroje a Zaměstnanost,
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost,
- Operační program Praha Adaptibilita.

Více o programech viz následující kapitola. Předpokládaný objem finančních prostředků z ESF pro ČR na toto programovací období činí **3,8 mld. EUR¹³**. Spolu s nezbytným spolufinancováním ze státního rozpočtu jde celkem o 4,4 mld. EUR, což činí cca 124,2 mld. Kč.

2.3 Operační programy

Operační programy představují z pohledu žadatelů a realizátorů projektů nejvýznamnější dokumenty, které jsou popisem souhrnných priorit, řízení, finančních zdrojů a upřesňují oblasti intervencí na národní úrovni i v jednotlivých regionech dané členské země. Existují dva typy operačních programů – tematické operační programy a regionální operační programy. Tematické operační programy se zaměřují na problematiku daného sektoru či oblasti (např. výzkum a vývoj, zaměstnanost, doprava apod.), regionální operační programy se zaměřují na jeden region (NUTS II).

Na základě definovaných cílů a priorit Národního strategického referenčního rámce a Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007-2013 připravila Česká republika pro využívání fondů Evropské unie v letech 2007-2013 celkem 24 operačních programů.

Stručná charakteristika jednotlivých tematických operačních programů¹⁴

Výchozím dokumentem pro tematické operační programy je Národní rozvojový plán ČR pro léta 2007-2013 a řídicími orgány operačních programů jsou příslušná česká

¹³ www.esfcr.cz

¹⁴ MAREK, D.; KANTOR, T. *Příprava a řízení strukturálních fondů EU*. 1. vyd. Praha: Barrister & Principal, 2007. s. 39-46.

ministerstva. Pro jednotlivé operační programy musí být vypracován podrobný metodologický materiál a specifikovány konkrétní podmínky projektové žádosti. Podmínkou pro získání finanční podpory v rámci operačního programu je, že musí být projekt zaměřen na jeden z cílů programu a zároveň splnit veškeré náležitosti stanovené řídicím orgánem.

Operační program Životní prostředí

Tento operační program je zaměřen na zlepšování kvality životního prostředí a jeho globálním cílem je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako jednoho ze základních principů udržitelného rozvoje. Aby byl splněn globální cíl, jsou stanoveny specifické cíle, které jsou rozvíjeny v rámci jednotlivých prioritních os.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)

Do prioritní osy Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a Konkurenceschopná česká ekonomika spadá operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Jako globální cíl je považován rozvoj otevřené, flexibilní a soudržné společnosti a posílení konkurenceschopnosti ekonomiky ČR prostřednictvím partnerské spolupráce vedoucí ke zkvalitnění a modernizaci systémů celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

K naplnění cíle posílení růstu konkurenceschopnosti státu a orientace na znalostní ekonomiku značně přispívá operační program Výzkum a vývoj pro inovace. Jeho globálním cílem je posilování výzkumného, vývojového a proinovačního potenciálu ČR zajišťujícího růst, konkurenceschopnost a vytváření pracovních míst v regionech tak, aby se ČR stala evropsky významným místem koncentrace těchto aktivit, prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a dalších přípustných subjektů. Program má dále stanovené své specifické cíle.

Operační program Podnikání a inovace

Tento program navazuje na operační program Průmysl a podnikání, vyhlášený pro zkrácené programovací období 2004-2006. Globálním cílem tohoto programu je zvýšit konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost, sektoru průmyslu a služeb, úrovni předních průmyslových zemí Evropy.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

Realizace strategických cílů Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a Konkurenceschopná česká ekonomika Národního rozvojového plánu 2007-2013 je zajištěna právě operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost. Globálním cílem je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň deseti nejlepších zemí EU.

Operační program Doprava

Pro realizaci dopravních aspektů hlavních strategických cílů Národního rozvojového plánu je určen právě operační program Doprava. Globálním cílem tohoto programu je zlepšení dostupnosti dopravou.

Integrovaný operační program

Integrovaný operační program je koncipován jako program komplexních koncentrovaných intervencí národního a neregionálního rozměru pro řešení společných problémů na území České republiky. Globálním cílem programu je modernizace a zefektivnění činnosti a procesů v oblasti veřejné správy, veřejných služeb a řízení územního rozvoje.

Operační program Technická pomoc

Operační program Technická pomoc slouží k zajištění aktivit podporujících efektivní řízení, kontrolu, sledování a vyhodnocování realizace Národního rámce politiky soudržnosti. Globálním cílem operačního programu Technická pomoc je dosažení efektivního a maximálního účinku při implementaci programů ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti na základě kvalitního řízení, monitorování a vyhodnocování realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti programového období 2007-2013 a dosažení strategických a specifických cílů Národního strategického referenčního rámce a operačních programů.

Stručná charakteristika jednotlivých regionálních operačních programů¹⁵

Regionální operační programy slouží k řešení problémů v rámci regionů příslušné země. V těchto operačních programech se využívá potenciál daného území, který přispívá k jeho vyváženému rozvoji. Zodpovědnost za řádnou realizaci regionálního operačního

¹⁵ MAREK, D.; KANTOR, T. *Příprava a řízení strukturálních fondů EU*. 1. vyd. Praha: Barrister & Principal, 2007. s. 46-51.

programu nese řídicí orgán Regionální rada příslušného regionu soudržnosti. Pro každý region soudržnosti ČR NUTS II je připraven v programovacím období 2007-2013 jeden operační program.

Regionální operační program pro NUTS II Jihovýchod

Globálním cílem tohoto operačního programu je posilování konkurenceschopnosti regionu vytvořením podmínek pro efektivní využívání rozvojového potenciálu na území NUTS II Jihozápad prostřednictvím komplexního zlepšení dopravní dostupnosti a propojení rozvojových pólů regionů, vedoucího také k využívání potenciálu v oblasti cestovního ruchu. Dalším cílem je také zkvalitňování podmínek pro život obyvatel ve městech a na venkově.

Regionální operační program pro NUTS II Jihozápad

V operačním programu pro NUTS II Jihozápad je globálním cílem zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel.

Regionální operační program pro NUTS II Moravskoslezsko

Urychlit rozvoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu vystihuje globální cíl operačního programu NUTS II Moravskoslezsko, který má být dosažen pomocí zvyšování kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšování podmínek pro práci a volný čas, modernizací dopravní a technické infrastruktury a rozvoje dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků.

Regionální operační program pro NUTS II Severovýchod

Globálním cílem tohoto operačního programu je zvýšení kvality fyzického prostředí regionu, což povede ke zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Vlivem zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje EU.

Regionální operační program pro NUTS II Severozápad

V tomto operačním programu byl stanoven globální cíl zvýšit kvalitu fyzického prostředí a přeměnu ekonomických a sociálních struktur regionu, jako předpoklad pro zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel.

Regionální operační program pro NUTS II Střední Čechy

Pro tento operační program je stanoven globální cíl zvýšit HDP na obyvatele na úroveň minimálně 75 % průměru EU-27 a zajištění vysoké kvality života obyvatel měst i venkova zvýšením atraktivity regionu pro bydlení, podnikání, investice a cestovní ruch.

Regionální operační program pro NUTS II Střední Morava

Regionální operační program NUTS II Střední Morava si klade za globální cíl zvýšit ekonomickou vyspělost, zlepšit konkurenceschopnost regionu a životní úroveň obyvatel tohoto regionu. Stanovený globální cíl má za úkol jednak posílit ekonomický rozvoj městských oblastí, ale také stabilizaci venkovského prostoru.

Operační programy pro Prahu (OP PA)¹⁶

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost zaštiťuje programy určené pro Prahu, jež mají podporovat ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech s HDP vyšším než 75 % průměru EU. Jedná se o operační programy OP Praha - Konkurenceschopnost a OP Praha - Adaptabilita. Oba operační programy si kladou za cíl zvýšit zaměstnanost, rozvoj trhu práce, podporu kvalifikované a konkurenceschopné pracovní síly a také integraci vyloučených skupin obyvatelstva. Řídícím orgánem pro realizaci OP pro Prahu je hlavní město Praha a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Pro potřeby této diplomové práce není nutné blíže charakterizovat tyto operační programy.

¹⁶ MAREK, D.; KANTOR, T. *Příprava a řízení strukturálních fondů EU*. 1. vyd. Praha: Barrister & Principal, 2007. s. 52-58.

Programy v rámci Evropské územní spolupráce

Cíl Evropská územní spolupráce je reprezentován právě programy v rámci Evropské územní spolupráce, které se zaměřují na prohloubení harmonického a vyváženého rozvoje EU pomocí spolupráce na příhraniční, mezinárodní a meziregionální úrovni. Hlavní pozornost je zaměřena na rozvoj vědy, výzkumu, životního prostředí a řízení vodních zdrojů. Ve stručném výčtu se jedná zejména o tyto programy: INTERACT II, ESPON II, OP Meziregionální spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce, OP Přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko, OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko, OP Přeshraniční spolupráce ČR-Rakousko, OP Přeshraniční spolupráce ČR-Sasko a OP Přeshraniční spolupráce ČR-Slovensko. Pro potřeby této diplomové práce není nutné blíže charakterizovat tyto operační programy.

Tab. 2.2 Alokace pro ČR na roky 2007-2013 podle operačních programů¹⁷

Operační program	Fond	€, běžné ceny (v mil.)
Podnikání a inovace	ERDF	3 041,31
Výzkum a vývoj pro inovace	ERDF	2 070,68
Životní prostředí	FS/ERDF	4 917,87
Doprava	FS/ERDF	5 759,08
Integrovaný operační program	ERDF	1 582,39
Regionální operační programy	ERDF	4 659,03
Střední Čechy	ERDF	559,08
Jihozápad	ERDF	619,65
Severozápad	ERDF	745,91
Severovýchod	ERDF	704,45
Jihovýchod	ERDF	656,46
Moravskoslezsko	ERDF	716,09
Střední Morava	ERDF	657,39
Technická pomoc	ERDF	247,78
Lidské zdroje a zaměstnanost	ESF	1 837,42
Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ESF	1 828,71
Praha – Konkurenceschopnost	ERDF	234,94
Praha Adaptabilita	ESF	108,39

ERDF – Evropský fond regionálního rozvoje; FS – Fond soudržnosti; ESF – Evropský sociální fond.

¹⁷ Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz

2.4 Charakteristika „vysoké školy“ jakožto účetní jednotky

Charakteristika vysoké školy je upravena zákonem č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen „ZoVŠ“).

Základní ustanovení v § 1 ZoVŠ¹⁸ definuje „vysokou školu“ jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy, který je vrcholným centrem vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti. Zákon rozlišuje tři typy vysokých škol: veřejná, soukromá a státní, přičemž státní vysoká škola je vojenská nebo policejní.

Na vysokých školách jsou uskutečňovány podle § 2 ZoVŠ akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání. Typy uskutečňovaných akreditovaných studijních programů určují typy vzdělávací činnosti. Jsou rozlišovány tři typy studijních programů a to: bakalářský, magisterský a doktorský. Vysoká škola jako jediná má právo přiznávat akademický titul, konat habilitační řízení, konat řízení ke jmenování profesorem, používat akademické insignie a konat akademické obřady.

Veřejná vysoká škola (dále jen „VVŠ“) je právnickou osobou, která se zřizuje a ruší zákonem, jenž také stanoví její název a sídlo. Zákonem je také možné sloučení nebo splynutí veřejné vysoké školy a jiné VVŠ.

Samosprávná působnost VVŠ je upravena § 6 odst. 1 písm. a) až l) ZoVŠ.¹⁹ Obsahuje zejména: vnitřní organizace; určování počtu přijímaných uchazečů o studium, podmínky pro přijetí ke studiu a rozhodování v přijímacím řízení; tvorbu uskutečňování studijních programů; organizaci studia; rozhodování o právech a povinnostech studentů; pracovněprávní vztahy a určování počtu akademických pracovníků a ostatních zaměstnanců; habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem; spolupráci s jinými vysokými školami a právnickými osobami a zahraniční styky; ustavování samosprávných akademických orgánů vysoké školy; hospodaření vysoké školy a nakládání s majetkem v souladu se zvláštními předpisy; stanovení poplatků spojených se studiem.

Státní orgány mohou zasahovat do činnosti VVŠ jen na základě a v mezích zákona a způsobem stanoveném zákonem. Organizaci a činnost VVŠ včetně postavení členů

¹⁸ Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů

¹⁹ Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů

akademické obce upravují vnitřní předpisy dané vysoké školy. Vnitřní předpisy VŠB-TU Ostrava budou rozpracovány v další kapitole.

Zákon o vysokých školách v § 7 ods.1 a odst. 2, ustanovuje orgány vysoké školy, kterými jsou samosprávné akademické orgány (akademický senát, rektor, vědecká rada nebo umělecká rada, disciplinární komise) a další orgány VVŠ (správní rada veřejné vysoké školy a kvestor).

Akademický senát VVŠ, dle § 8 ZoVŠ, je jejím samosprávným zastupitelským akademickým orgánem. Má nejméně 11 členů a z toho nejméně jednu třetinu a nejvýše jednu polovinu tvoří studenti, ostatní akademičtí členové jsou voleni z řad akademické obce VVŠ. Funkční období jednotlivých členů akademického senátu je nejvýše tříleté.

Rektor je v čele VVŠ podle § 10 ZoVŠ, rozhoduje a jedná ve věcech školy, pokud zákon nestanoví jinak. Rektor také plní funkci zástupce statutárního orgánu. Jmenování a odvolání rektora je provedeno, na návrh podaný prostřednictvím ministra školství, mládeže a tělovýchovy, prezidentem republiky. Funkční období rektora je čtyřleté.

Vědecká rada veřejné vysoké školy dle § 11 odst. 1 ZoVŠ je složena z významných představitelů oborů, v nichž VVŠ uskutečňuje vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační činnost, přičemž nejméně jedna třetina členů jsou jiné osoby než členové akademické obce této školy. Členy jmenuje a odvolává rektor, který je zároveň předsedou vědecké rady.

Disciplinární komise veřejné vysoké školy dle § 13 ZoVŠ je složena z řad členů akademické obce, přičemž polovinu členů tvoří studenti. Předsedu jmenuje rektor a funkční období je nejvýše dvouleté. Disciplinární komise je zřízena za účelem projednávat disciplinární přestupky studentů.

Správní rada veřejné vysoké školy podle § 14 ZoVŠ je složená nejméně z devíti členů, které jmenuje a odvolává ministr. Členové by měli přiměřeně zastupovat veřejný život, územní samosprávy a státní správy. Funkční období člena správní rady je šest let. Hlavním úkolem správní rady je se vyjadřovat se a dávat písemné souhlasy k právním úkonům konaných VVŠ a zároveň se vyjadřuje zejména k dlouhodobému záměru, rozpočtu a výroční zprávě o činnosti VVŠ a výroční zprávě o hospodaření VVŠ.

Kvestor podle § 16 odst. 1 a odst. 2 je do funkce jmenován a z funkce odvoláván rektorem. Kvestor je jmenován za účelem řídit hospodaření a vnitřní správu VVŠ a vystupovat jejím jménem v rozsahu stanoveném opatřením rektora.

Vnitřní předpisy veřejné vysoké školy

Vnitřní předpisy, jimiž je povinna VVŠ se řídit, vymezeny §17 ZoVŠ jsou:

- statut veřejné vysoké školy,
- volební a jednací řád akademického senátu veřejné vysoké školy,
- vnitřní mzdový předpis,
- jednací řád vědecké rady veřejné vysoké školy,
- řád výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků,
- studijní a zkušební řád,
- stipendijní řád,
- disciplinární řád pro studenty
- další předpisy, pokud stanoví statut veřejné vysoké školy.

2.4.1 Rozpočet veřejné vysoké školy

Rozpočet VVŠ je upraven §18 ZoVŠ a o změně a doplnění dalších zákonů. Veřejná vysoká škola hospodaří podle sestaveného rozpočtu na kalendářní rok, který nesmí být sestavován jako deficitní.

Příjmy rozpočtu VVŠ jsou:

- příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost,
- podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků podle zvláštního právního předpisu,
- dotace ze státního rozpočtu,
- poplatky spojené se studiem,
- výnosy z majetku,
- jiné příjmy nebo jiné příspěvky než ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z Národního fondu a z rozpočtů obcí a krajů,
- výnosy z doplňkové činnosti,
- příjmy z darů a dědictví.

O poskytnutí příspěvku ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost, rozhoduje ministerstvo rozhodnutím na základě žádosti VVŠ. Ministerstvo v rozhodnutí uvede účel, na který je příspěvek určen a výši poskytované částky. Ministerstvo může také stanovit další podmínky a povinnosti podle povahy účelu, na který je příspěvek poskytnut.

Veřejná vysoká škola je povinna čerpat a používat příspěvek v souladu s účelem, jehož má být dosaženo, a podle zvláštních právních předpisů upravujících účetnictví. Zůstatky příspěvku na konci každého kalendářního roku VVŠ převede pro další kalendářní roky do svých fondů.

Za vypořádání příspěvku se státním rozpočtem v příslušném rozpočtovém roce se považuje jeho vyčerpání v souladu se zákonem o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů a se zvláštním zákonem upravujícím rozpočtová pravidla, převedení do fondů podle § 18 odst. 7 pro další kalendářní rok nebo odejmutí příspěvku.

Veřejná vysoká škola vlastní majetek potřebný k činnostem, pro které byla zřízena. Majetkem VVŠ jsou věci, byty a nebytové prostory, práva a jiné majetkové hodnoty. O nakládání s majetkem VVŠ rozhoduje rektor nebo orgány nebo osoby, o nichž to stanoví statut VVŠ.

Veřejná vysoká škola zřizuje tyto fondy:

- rezervní fond určený zejména na krytí ztrát v následujících účetních obdobích,
- fond reprodukce investičního majetku,
- stipendijní fond,
- fond odměn,
- fond účelově určených prostředků,
- fond sociální,
- fond provozních prostředků.

Hospodaření VVŠ je zakotveno v § 20 ZoVŠ a o změně a doplnění dalších zákonů a ustanovuje, že VVŠ je povinna majetek užívat k plnění úkolů ve vzdělávací a výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti. Majetek může být používán i k doplňkové činnosti v souladu se zákonem o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. V doplňkové činnosti VVŠ vykonává za úplatu činnosti navazující na její vzdělávací

a výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnosti nebo činnost sloužící k účinnějšímu využití lidských zdrojů a majetku.

VVŠ není oprávněna k převzetí ručení za peněžitý dluh jiné osoby a ke zřízení zástavního práva k nemovitosti. VVŠ není oprávněna se stát společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti. Dále VVŠ není oprávněna vkládat do obchodní společnosti nebo družstva nemovité věci nabyté do vlastnictví VVŠ z vlastnictví státu, poskytnutý příspěvek podle § 18 odst. 3 a poskytnutou dotaci podle § 18 odst. 4 ZoVŠ a o změně a doplnění dalších zákonů. V případě VVŠ za její závazky stát neručí.

Veřejná vysoká škola je ve svém účetnictví povinna důsledně oddělit náklady a výnosy spojené s doplňkovou činností. V ostatním platí pro VVŠ obecné předpisy o účetnictví.

Za účelné využívání příspěvku a dotací a za vypořádání dotací se státním rozpočtem a za řádné hospodaření s majetkem VVŠ je ministrovi odpovědný rektor.

Mezi další povinnosti VVŠ, upravené § 21 ZoVŠ a o změně a doplnění dalších zákonů, patří:

- každoročně vypracovat, předložit ministerstvu a jako neperiodickou publikaci zveřejnit výroční zprávu o činnosti a výroční zprávu o hospodaření vysoké školy v termínu a formě, kterou stanoví ministr opatřením, zveřejněném ve Věstníku ministerstva,
- vypracovat, projednat s ministerstvem a zveřejnit dlouhodobý záměr veřejné vysoké školy v termínu a formě, kterou stanoví ministr,
- poskytovat Akreditační komisi a ministerstvu na jejich žádost ve stanovených termínech a bezplatně informace potřebné pro jejich činnost podle tohoto zákona,
- poskytovat uchazečům o studium, studentům a dalším osobám informační a poradenské služby související se studiem a s možností uplatnění absolventů studijních programů v praxi,
- činit všechna dostupná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole,
- provádět pravidelně hodnocení činnosti vysoké školy a zveřejňovat jeho výsledky,
- na úřední desce zveřejňovat seznam akreditovaných studijních programů, které uskutečňuje včetně jejich typu, členění na studijní obory, formy výuky a

standardní doby studia a seznam oborů, ve kterých je oprávněna konat habilitační řízení nebo řízení ke jmenování profesorem, s uvedením fakulty, je-li studijní program nebo obor, ve kterém je oprávněna konat habilitační řízení nebo řízení ke jmenování profesorem akreditovaném na fakultě.

Výroční zpráva o činnosti VVŠ obsahuje mimo jiné:

- přehled činnosti vykonávaných v kalendářním roce,
- výsledky hodnocení činnosti vysoké školy,
- změny vnitřních předpisů a změny v orgánech vysoké školy, k nimž došlo v průběhu roku,
- další údaje stanovené správní radou veřejné vysoké školy.

Výroční zpráva o hospodaření VVŠ obsahuje mimo jiné:

- roční účetní závěrku a zhodnocení základních údajů v ní obsažených,
- výrok auditora k roční účetní závěrce, pokud byla auditorem ověřena,
- přehled o peněžních příjmech a výdajích,
- přehled rozsahu příjmů a výnosů v členění podle zdrojů,
- vývoj a konečný stav fondů,
- stav a pohyb majetku a závazků,
- úplný objem nákladů v členění na náklady pro plnění činností doplňkových a ostatních.

Výroční zpráva o činnosti, výroční zpráva o hospodaření, dlouhodobý záměr VVŠ a výsledky hodnocení VVŠ musí být veřejně přístupné.

2.5 Účetní a daňové aspekty

2.5.1 Účetní hledisko

V předešlé kapitole bylo uvedeno, že VVŠ je právnickou osobou, která vede účetnictví. Tato kapitola zmiňuje pouze nejvýznamnější předpisy z důvodu rozsáhlé problematiky. VVŠ, právnická osoba, se řídí podle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoÚ“). Dalším předpisem, kterým se VVŠ řídí (dále jen „účetní jednotka“), je vyhláška Ministerstva financí č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují

v soustavě podvojného účetnictví. A v neposlední řadě jsou také důležité České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Obecně lze říct, že VVŠ splňuje podmínku v § 1 ZoÚ, ve znění pozdějších předpisů, protože se jedná o právnickou osobu se sídlem na území České republiky.

Předmětem účetnictví je účtování účetních jednotek o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Účetní jednotky účtují podvojnými zápisy o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí (dále jen „účetní období“). Účetním obdobím je nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců, není-li stanoveno jinak. Dle § 3 odst. 3 ZoÚ vyplývá, že veřejné vysoké školy mohou uplatnit účetní období pouze kalendářní rok.

Podle § 4 odst. 8 ZoÚ jsou účetní jednotky povinny dodržovat při vedení účetnictví zejména směrnou účtovou osnovu, uspořádání a označování položek účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky, obsahové vymezení těchto závěrek, účetní metody a ostatní podmínky vedení účetnictví stanovené prováděcími právními předpisy. Dále jsou účetní jednotky podle odst. 9 povinny vést jedno účetnictví za účetní jednotku jako celek.

Pro potřeby této diplomové práce není podstatné analyzovat obecně celý zákon o účetnictví, ale je důležité zdůraznit účetní aspekty, které se týkají přímo vysoké školy, jakožto účetní jednoty, zejména ve vztahu k finančním prostředkům, získaných na základě schválených žádostí, z Evropského sociálního fondu. Základní požadavky a podmínky jsou stanoveny v Příručkách pro příjemce finanční podpory. Dalším zavazujícím dokumentem je také právní akt, uzavřený mezi poskytovatelem a příjemcem finanční podpory, který také stanoví práva a povinnosti obou stran. Každý operační program má svou vlastní „Příručku pro příjemce finanční podpory z operačního programu“. Tato příručka se v průběhu období neustále aktualizuje a vzhledem k rozsáhlé problematice není předmětné rozepisovat všechny verze příruček s rozlišením pro jednotlivé operační programy. Vzhledem k tomu, že stěžejní téma diplomové práce je Evropský sociální fond, tudíž základním předpokladem je, že pro všechny operační programy v rámci ESF platí jednotná pravidla a předpisy. Z toho důvodu je

postačující následující výklad použitý konkrétně z 3. verze Příručky pro příjemce finanční podpory z OP VK.²⁰

Příjemce musí vést pro projekt účetnictví ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, nebo daňovou evidenci podle zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, rozšířenou o dodatečné požadavky, které budou uvedeny v právním aktu o poskytnutí podpory. Je nutné, aby transakce související s projektem byly odděleně identifikovatelné od ostatních účetních transakcí s projektem nesouvisející. Příjemce je tedy povinen vést oddělenou evidenci s vazbou ke konkrétnímu projektu. To znamená, že projekt musí být účtován odděleně od ostatních aktivit organizace (například na zvláštním účetním středisku). Touto povinností zaváže příjemce dotace i případné partnery s finanční účastí na realizaci projektu. Účetnictví projektu musí být vedeno v elektronické podobě, pouze v odůvodněných případech je možné vést účetnictví v písemné formě. Účetní doklady musejí být vystaveny v souladu se zákonem o účetnictví a musejí obsahovat všechny požadované náležitosti. Účetní doklady musejí obsahovat specifikaci pořizovaného zboží, služeb nebo prací i specifikaci toho, kdo zboží nebo služby nakoupil (pokud se nejedná o zjednodušený daňový doklad). Výběr legislativy pro účetnictví a dokladování v OP VK (pro specifické subjekty příjemce mohou být aplikovány ještě další relevantní zákony):

- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, v platném znění,
- Vyhláška č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě,
- Vyhláška č. 646/2004 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, v platném znění,
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, v platném znění,
- Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, v platném znění,
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích, v platném znění,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění,

²⁰ Příručka pro příjemce finanční podpory z OP VK²⁰, platné od 21. 10. 2009 a účinné od 30. 10. 2009. s. 67-68.

- Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění,
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění,
- Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění,
- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, v platném znění,
- Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění,
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění.

Na základě zákona 563/1991 Sb., o účetnictví § 33a odst. 1 za prokazatelný účetní záznam ve formě technické nebo písemné se považuje takový:

- jehož obsah je prokázán přímo porovnáním se skutečností, kterou tento záznam prokazuje,
- jehož obsah je prokázán obsahem jiných průkazných účetních záznamů,
- účetní záznam přenesený způsobem splňujícím požadavky § 34,
- účetní záznam týkající se výhradně skutečností uvnitř jedné účetní jednotky, k němuž je připojen podpisový záznam oprávněné a odpovědné osoby.

Vzhledem k rozsáhlé problematice, je žádoucí, aby zde byly zdůrazněny také jiné předpisy, které budou ilustrovat další náležitosti dané oblasti. Jedná se o České účetní standardy (dále jen „ČÚS“), Vyhlášku Ministerstva financí č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví a daňové zákony.

Veškeré finanční prostředky pocházející z Evropského sociálního fondu na základě uzavřeného právního aktu mezi poskytovatelem a příjemcem proudí do rozpočtu vysoké školy, jakožto finanční podpora určená na realizaci projektového záměru, který byl předem poskytovatelem schválen. Z hlediska účetního lze pohlížet na tyto prostředky jako výnos – dotace neinvestiční (popř. investiční), dále představují peněžitý příjem na bankovní účet. Při samotné realizaci projektu se sledují účetně náklady projektu a výdaje peněžních prostředků z bankovního účtu a z pokladny, a také závazky. Pro užší pojetí, vzhledem k tématu

diplomové práce, se bude text dále věnovat převážně problematice nákladů z účetního hlediska.

ČÚS č. 401 Účty a zásady účtování na účtech

ČÚS pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, č. 401 stanovuje základní postupy účtování na účtech za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami. Vždy je důležité vědět, kdy nastal okamžik uskutečnění účetního případu, což je den, ve kterém dojde zejména ke splnění dodávky, vzniku závazku, inkasu pohledávky, postoupení pohledávky, vkladu pohledávky, poskytnutí či přijetí zálohy, převzetí dluhu, zjištění manka, schodku, přebytku či škody, pohybu majetku uvnitř účetní jednotky a k dalším skutečnostem vyplývajících ze zvláštních předpisů nebo z vnitřních poměrů účetní jednotky, které jsou předmětem účetnictví, a které v účetní jednotce nastaly.

Vzhledem k tomu, že prostředky z ESF na dané projekty jsou většinou záležitostí více než jednoho roku, stojí zde za zmínku i účtování časového rozlišení, které je podle určitých zásad: účtování nákladů a výnosů zásadně do období, s nímž časově a věcně souvisí; náklady a výdaje, které se týkají budoucích období, je nutno časově rozlišit ve formě nákladů příštích období nebo výdajů příštích období; výnosy a příjmy, které se týkají budoucích období, je nutno časově rozlišit ve formě výnosů příštích období nebo příjmů příštích období. Podmínkou pro účtování účetních případů časového rozlišení je skutečnost, že je znám jejich účel (věcné vymezení), částka a období, kterých se týkají.

Další důležitou záležitostí je účtový rozvrh, přičemž účty si účetní jednotka zřizuje podle § 14 ZoÚ ve znění pozdějších předpisů a § 31 vyhlášky č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Účtový rozvrh je sestavován na základě směrné účtové osnovy. Při sestavování účtového rozvrhu musí zohlednit takové skutečnosti jako je např. provozování hospodářské činnosti. Účetní jednotky mají za povinnost v účtovém rozvrhu uvést účty, které jsou nutné pro zaúčtování všech účetních případů a sestavení účetní závěrky v souladu s požadavky vyplývajících ze zákona, vyhlášky a ostatních právních předpisů.

V rámci syntetických účtů mohou účetní jednotky vytvářet analytické účty. Při vytváření analytických účtů mohou být zohledněny různé skutečnosti, pokud však nejsou zohledněny již syntetickými účty.

Další bod, který ČÚS č. 401 upravuje, je účetnictví na úrovni vnitřních organizačních útvarů (středisek). Jak již bylo výše zmíněno, je právě toto vedení účetnictví jednou

z podmínek pro příjemce finanční podpory v rámci ESF. Formu, organizaci a zaměření účetnictví na úrovni vnitřních organizačních útvarů si účetní jednotka stanoví sama, přitom musí zabezpečit také průkazné podklady o stavu a změně zásob vytvořených vlastní činností; pro vyjádření aktivace vlastních výkonů; pro ocenění zásob a ostatních výkonů vytvořených vlastní činností. Účetnictví na úrovni vnitřních organizačních útvarů lze zorganizovat:

- v rámci analytických účtů,
- v samostatném účetním okruhu, pro který se zvolí účty v rámci účtových tříd 7 a 8. Obsahovou náplň uvedených účtových tříd, zvolených účtových skupin a jednotlivých syntetických účtů si určí účetní jednotka sama,
- kombinaci předešlých dvou bodů.

Účty na úrovni vnitřních organizačních útvarů uvede účetní jednotka v účtovém rozvrhu.

ČÚS č. 408 Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry

V souvislosti s tématem této práce, je také důležité zmínit Český účetní standard pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání č. 408, jež upravuje krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry. Pro potřeby práce jsou zde vytyčeny jen konkrétní oblasti, jako jsou pokladna a účty v bankách, jež jsou vymezeny § 16 vyhláškou č. 504/2002 Sb.

Pokladna představuje peněžní prostředky v hotovosti, které má účetní jednotka v pokladně ke dni sestavení účetní závěrky. V položce se uvádějí i přijaté šeky vystavené ve prospěch účetní jednotky, pokud nepředstavují pohledávku.

Účty v bankách představují peněžní prostředky na účtech v bankách. Pokud banka umožňuje, aby byl ke konci rozvahového dne vykázán pasivní zůstatek u běžného účtu, pak se tento zůstatek uvádí v položce pasiv - Krátkodobé bankovní úvěry.

Dále podle ČÚS č. 408 se na účtech účtové skupiny 21 účtuje o stavu a pohybu hotovosti na základě pokladních dokladů. Rozdíly vzniklé při inventarizaci pokladní hotovosti a cenin se považují za schodek, popř. přebytek. Na příslušném účtu účtové skupiny 21 – Peníze se účtuje také stav šeků přijatých místo hotových peněz a poukázek k zúčtování. Stav peněz v pokladně nelze nahrazovat stvrzenkami či úpisy. Součástí pokladní hotovosti jsou nasáčkované výplaty, depozita, pokud nebyly ve výplatní den předány příjemcům. Dle tohoto

standardu je také stanoveno, že na účtech účtových skupin 22 a 23 se účtuje na základě oznámení banky o přijatých nebo provedených platbách (bankovní výpisy). Vklady nebo výběry peněz v hotovosti, převody mezi bankovními účty se účtují prostřednictvím příslušného účtu účtové skupiny 26-Převody mezi finančními účty.

Analytické účty stavu a pohybu valut, šeků a poukázek k zúčtování znějících na cizí měnu na příslušném účtu 21 – Peníze se vede odděleně podle jednotlivých měn, zároveň se vedou k tomuto účtu analytické účty podle jednotlivých druhů cenin. K příslušnému účtu 22 – Bankovní účty se vedou analytické účty podle jednotlivých účtů otevřených účetní jednotce v bankách.

ČÚS č. 411 Zúčtovací vztahy

Tento účetní standard stanovuje základní postupy účtování zúčtovacích vztahů za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami. Pro účely standardu č. 411 je využíváno obsahového vymezení pohledávek dle § 12 až 15 vyhlášky a závazků dle § 21 až 24 vyhlášky a jiných aktiv a jiných pasiv dle § 17 a 25 vyhlášky č. 504/2002 Sb. Pro potřeby práce jsou vymezeny jen některé zúčtovací vztahy.

Pohledávky

Odběratelé představují krátkodobé a dlouhodobé pohledávky za splněné a vyúčtované závazky k odběratelům vyplývající z obchodního styku. Do této položky nenáleží pohledávky směnečné.

Poskytnuté provozní zálohy obsahují dlouhodobé i krátkodobé pohledávky za zálohy poskytnuté dodavatelům na dodávky v obchodním styku. Do položky se neuvádějí zálohy uvedené v § 7 odst. 9, § 8 odst. 11 a v § 11 odst. 9 vyhlášky č. 504/2002 Sb.

Pohledávky za zaměstnanci obsahují pohledávky za zaměstnanci zejména z titulu poskytnutých záloh na vydání jménem zaměstnavatele, záloh na cestovné na pracovní cesty a jiných záloh, které jsou zaměstnanci povinni vyúčtovat.

Pohledávky za institucemi sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění obsahují pohledávky za příslušnými institucemi, jak z titulu povinného pojistného stanoveného zvláštními právními předpisy, tak z dobrovolně hrazeného pojistného a obdobného plnění.

Daň z příjmů obsahuje pohledávky z titulu daně z příjmů, jak za běžné účetní období, tak i za minulá účetní období.

Ostatní přímé daně obsahují pohledávky z titulu ostatních přímých daní, zejména daní ze závislé činnosti a funkčních požitků, které účetní jednotka jako plátce vybírá od svých zaměstnanců, členů statutárních orgánů, případně jiných osob.

Daň z přidané hodnoty obsahuje pohledávky zejména z titulu nároků na vrácení daně z přidané hodnoty při uplatnění nadměrného odpočtu u plátců této daně. Do této položky se zahrnují rovněž pohledávky z titulu nároku na vrácení daně z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu²¹ a ostatní pohledávky související s touto daní.

Závazky

Dodavatelé představují krátkodobé závazky vůči dodavatelům vyplývající z příslušných smluvních ujednání v obchodním styku. Neuvádějí se zde závazky směnečné.

Přijaté zálohy obsahují krátkodobé závazky z titulu přijatých záloh na dobu jednoho roku a kratší, od odběratelů na dodávky v obchodním styku.

Ostatní závazky představují krátkodobé závazky z obchodních styků, které se neuvádějí v položkách „Dodavatelé“, „Směnky k úhradě“ a „Přijaté zálohy“, zejména závazky k odběratelům z důvodu reklamace dodávek.

Zaměstnanci obsahují závazky k zaměstnancům zejména z titulu nároku na výplatu mezd a odměn vyplývajících z pracovního poměru.

Ostatní závazky vůči zaměstnancům obsahují závazky v souvislosti s pracovním poměrem vůči zaměstnancům, vyplývající ze zvláštních právních předpisů, například nároky na cestovní náhrady a náhrady za používání vlastních pracovních pomůcek a obdobná plnění.

Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění obsahují závazky k příslušným institucím, jak z titulu povinného pojistného stanoveného zvláštními právními předpisy, tak z dobrovolně hrazeného pojistného a obdobného plnění.

Daň z příjmů představuje závazky z titulu daně z příjmů, jak za běžné účetní období, tak i za minulá účetní období.

²¹ § 45c zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Ostatní přímé daně obsahují závazky z titulu ostatních přímých daní, zejména daní ze závislé činnosti a funkčních požitků, které účetní jednotka jako plátce vybírá od svých zaměstnanců, členů statutárních orgánů, případně jiných osob.

Daň z přidané hodnoty představuje závazky zejména z titulu odvodu daně z přidané hodnoty u plátců této daně. Do položky se zahrnují rovněž závazky z titulu neoprávněně uplatněného nároku na vrácení daně z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu²² a ostatní závazky související s touto daní.

„Závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu“ a „Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů územních samosprávných celků“ obsahují závazky z titulu nedočerpaných nebo neoprávněně použitých prostředků dotací podle § 27 odst. 7 vyhlášky č. 504/2002 Sb. a závazky k poskytovatelům související s dotacemi.

Výdaje příštích období a výnosy příštích období obsahují tituly časového rozlišení, které mají pasivní zůstatek. „Výdaje příštích období“ obsahují náklady, které souvisejí s běžným účetním obdobím, avšak výdaj na ně nebyl dosud uskutečněn. „Výnosy příštích období“ obsahují příjmy, které věcně patří do výnosů v příštích účetních obdobích.

Kursově rozdíly pasivní obsahují ke dni sestavení účetní závěrky zjištěné kursově rozdíly pasivní povahy, to je ziskové, vznikající při přepočtu dlouhodobého finančního majetku, pohledávek a závazků v cizích měnách, včetně dlouhodobých termínových vkladů, úvěrů a krátkodobých finančních výpomocí.

ČÚS č. 412 Náklady a výnosy

Tématu upravenému tímto účetním standardem bude dále věnována větší pozornost vzhledem k problematice řešené v diplomové práci. Český účetní standard č. 412 Náklady a výnosy stanovuje základní postupy účtování nákladů a výnosů za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami. V návaznosti na ustanovení bodů 2.3.2 a 2.3.3 ČÚS č. 401 mohou účetní jednotky při sestavení účtového rozvrhu využít dále členění položek výkazu zisku a ztráty. Viz příloha č. 1.

²² § 45c zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Pro účely standardu č. 412 se využívá obsahové vymezení nákladů uvedené v § 26 vyhlášky a výnosů uvedené v § 27 vyhlášky č. 504/2002 Sb. Pro potřeby práce jsou vymezeny jen některé druhy nákladů a výnosů.

Náklady

Spotřeba materiálu představuje náklady na spotřebu materiálu. V položce se uvádějí i úbytky materiálu do normy přirozených úbytků, například z důvodu vysychání, rozprášení a vylití.

Spotřeba energie představuje náklady na spotřebovanou energii.

Opravy a udržování představují náklady na opravy a udržování majetku ve vlastnictví účetní jednotky a majetku s právem užívání.

Cestovné znamená náklady na cestovné při pracovních cestách v návaznosti na zvláštní právní předpisy. (Zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, ve znění pozdějších předpisů).

Náklady na reprezentaci představují náklady týkající se reprezentace, například pohoštění, dary a obdobná plnění, uvádějí se zde i náklady na vlastní výkony, které byly použity pro účely reprezentace.

Ostatní služby představují náklady na ostatní nakupované služby, které se neuvádějí v položkách výkazu zisku a ztráty „Opravy a udržování“, „Cestovné“ a „Náklady na reprezentaci“. Uvádí se zde rovněž pořizovací cena nakoupeného drobného nehmotného majetku zařazeného do užívání v účetní jednotce, která se neuvádí jako položka aktiv v rozvaze (bilanci).

Mzdové náklady obsahují náklady na veškeré příjmy ze závislé činnosti před zdaněním včetně naturálních příjmů, v ocenění cenou obvyklou v místě a čase. Dále náklady na příjmy z funkčních požitků před zdaněním vyplácené členům vlastních statutárních nebo kontrolních orgánů.

Zákonné sociální pojištění představuje náklady na pojištění, které je zaměstnavatel povinen podle zvláštních právních předpisů hradit na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění.

Ostatní sociální pojištění představuje závazky k příslušným institucím z titulu dobrovolného plnění penzijního připojištění zaměstnanců a obdobné dobrovolné platby a plnění za zaměstnance podle zvláštních právních předpisů.

Zákonné sociální náklady představují náklady podle zvláštních právních předpisů § 24 odst. 2 písm. j) zákona č. 586/1992 Sb., související se zaměstnanci.

Ostatní sociální náklady představují ostatní sociální náklady, které se neuvádějí v položkách výkazu zisku a ztráty „Zákonné sociální pojištění“, „Ostatní sociální pojištění“ a „Zákonné sociální náklady“.

Daň silniční představuje náklady na daň silniční splatnou za účetní období k rozvahovému dni.

Daň z nemovitostí představuje náklady na zaplacenou daň z nemovitostí.

Ostatní daně a poplatky představují náklady na ostatní daně a odvody, náklady na správní a jiné poplatky podle zvláštních právních předpisů a obdobná plnění v případech, kdy je účetní jednotka poplatníkem, s výjimkou splatné daně z příjmů právnických osob za příslušné zdaňovací období, která se uvádí v položce výkazu zisku a ztráty „Daň z příjmů“.

Ostatní daně a poplatky dále představují náklady na ostatní daně a poplatky za minulá období včetně daně z přidané hodnoty, o které již nelze zvýšit ocenění majetku, zásob a pohledávek, dále doměrky spotřební daně vztahující se k vlastní spotřebě vybraných výrobků podle zákona o spotřebních daních.

Kursově ztráty představují náklady na kursově rozdíly vznikající na účtech pohledávek a závazků při inkasu nebo platbě a na finančních účtech, to je na účtech účtových skupin 21, 22, 24, 25, 26, znějících na cizí měnu, při uzavírání účetních knih k rozvahovému dni.

Dodatečné odvody daně z příjmů představují náklady na dodatečné odvody daně z příjmů, zejména náklady na doměrky daně za minulá období, snížené o vratky daně za minulá zdaňovací období.

Daň z příjmů představuje náklady na výši splatné daně z příjmů právnických osob zjištěné za příslušné zdaňovací období, týkající se výsledku hospodaření za účetní období, za které se účetní závěrka sestavuje.

Výnosy

Úroky představují výnosy, jimiž jsou úroky přijaté od banky a jiných dlužníků a obdobná plnění. V případě výnosů nebo příjmů, které se podle zvláštního právního předpisu zdaňují zvláštní sazbou daně a sraženou daň je možno započíst na celkovou daňovou povinnost, se uvádějí úrokové výnosy nebo příjmy před zdaněním, to je v brutto, v ostatních případech se úrokové výnosy nebo příjmy uvádějí ve výši po zdanění, to je v netto hodnotě.

Kurové zisky představují výnosy z kurových rozdílů vznikajících na účtech pohledávek a závazků, při inkasu nebo platbě a na finančních účtech, to je na účtech účtových skupin 21, 22, 24, 25, 26, při uzavírání účetních knih k rozvahovému dni.

Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami představují výnosy ze skutečně přijatých příspěvků na provoz v rámci hlavní činnosti účetní jednotky vymezené příslušnou zřizovací listinou od vlastních organizačních složek, pokud jsou účetními jednotkami.

Přijaté příspěvky (dary) představují výnosy ze skutečně přijatých příspěvků, to je darů od právnických a fyzických osob na provozní činnost účetní jednotky. Uvádí se zde i část výtěžku z veřejných sbírek podle zvláštního právního předpisu, Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o veřejných sbírkách) určená na úhradu výdajů spojených s uspořádáním. Nepatří sem finanční příspěvky přijaté na předem stanovený účel a k poskytování jiným osobám v rámci poslání účetní jednotky vymezeném ve statutu, stanovách nebo jiné zřizovací listině.

Provozní dotace představují výnosy z dotací, pokud jsou určeny na provozní činnost účetní jednotky. Za dotaci se považují bezúplatná plnění přímo nebo zprostředkovaně poskytnutá podle zvláštních právních předpisů ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, ze státních fondů, z rozpočtů územních samosprávných celků na stanovený účel. Za dotaci se rovněž považují bezúplatná plnění poskytnutá účetním jednotkám na stanovený účel ze zahraničí z prostředků Evropského společenství nebo z veřejných rozpočtů cizích států a prostředky a granty poskytnuté podle zvláštního právního předpisu. Položka se snižuje o případné závazky k poskytovateli dotace z důvodu jejího nedočerpání, zneužití nebo vrácení.

Podle ČÚS č. 412 na vrub účtů účtové třídy 5 – Náklady se účtuje o nákladech vynaložených na činnosti organizace. Součástí těchto nákladů jsou i náklady hrazené na vrub fondů vytvářených organizací. Účetní případy se na účty účtují narůstajícím způsobem od počátku účetního období. Při samotném účtování se do účetnictví zahrnují náklady, které

náleží pouze účetní jednotce, ty náklady, které nepatří do nákladů účetní jednotky, jsou účtovány jiným způsobem.

Výnosy se účtují ve prospěch účtové třídy 6 narůstajícím způsobem od počátku účetního období, stejně jako náklady. Avšak při účtování daně z přidané hodnoty se účtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 34 – Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování. Daň z přidané hodnoty není součástí tržeb. V případě příjmů (výnosů), které se ve smyslu zákona o daních z příjmů zdaňují zvláštní sazbou daně a sraženou daň je možno započíst na celkovou daňovou povinnost, se sražená daň vyúčtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 34 – Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování brutto úrok ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 64 – Ostatní výnosy. V ostatních případech se úrokový výnos účtuje v netto částce. Pokud se uvedený úrokový výnos účtuje v brutto částce, je nutno vyúčtovat částku srážkové daně, odpovídající vyúčtovanému úrokovému výnosu, na příslušný účet účtové skupiny 59 – Daň z příjmů.

2.5.2 Daňové hledisko

Daň z příjmu

Finanční prostředky z Evropského sociálního fondu, které příjemce obdrží na základě právního aktu, jsou dle zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, osvobozeny od daně dle § 4 odst. 1 písm. t). Pro účely této práce je daň z příjmu bezpředmětná.

Daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“)

DPH je upraveno zákonem č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty ve znění platných předpisů. Pojetí daně z přidané hodnoty v rámci VVŠ, je složitá záležitost. O tom, zda je VVŠ plátce či neplátce DPH se odvíjí podle toho, o jakou činnost se jedná. Pro činnosti týkající se vědy a vzdělávání je VVŠ osvobozena od DPH. V rámci ostatních činností, zejména doplňkové činnosti uplatňuje VVŠ daň z přidané hodnoty.

Již v části o účetních aspektech bylo zmíněno, že jednotná pravidla a předpisy jsou upraveny „Příručkou pro příjemce finanční podpory“ a zároveň právním aktem mezi příjemcem a poskytovatelem finanční podpory. Touto příručkou je upraveno daňové hledisko

a pro potřeby této práce je postačující výklad z 3. verze Příručky pro příjemce finanční podpory z OP VK.²³

Obecná pravidla pro způsobilost výdajů neuznávají daně a cla jako způsobilý výdaj, z tohoto obecného pravidla existuje výjimka pro DPH, která v určitých případech umožňuje zahrnout DPH mezi způsobilé výdaje. Současně platí, že finanční podpora, poskytovaná na projekt z ESF, státního rozpočtu ČR, z rozpočtu obcí apod. není předmětem daně a nezahrnuje se do obratu pro registraci k DPH. Způsobilost DPH jako uznatelného výdaje se vždy posuzuje vzhledem k aktivitám projektu. DPH není způsobilým výdajem, pokud příjemce plnění má nárok na odpočet DPH na vstupu. Nárok na odpočet DPH je vymezen zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o DPH“). Přičemž se způsobilost DPH vztahuje pouze na tu část plnění, která je sama způsobilým výdajem. Příjemce dotace, pokud prokazatelně poskytuje svoje služby v rámci projektu bez úplaty, nemá nárok na přijatá zdanitelná plnění (nakoupené služby a zboží) na odpočet DPH. DPH je potom způsobilým výdajem projektu, pokud se vztahuje k věcným plněním, která jsou v rámci OP VK považována za způsobilá.

Plátce DPH

Pro příjemce, kteří jsou plátcí DPH, je způsobilým výdajem ta část DPH, na kterou není u daného přijatého plnění nárok na odpočet v souladu se zákonem o DPH.

Neplátce DPH

Pro osoby neregistrované k DPH je daň z přidané hodnoty způsobilým výdajem, neboť tyto osoby si nemohou nárokovat odpočet DPH na vstupu.

Pro splnění cíle této diplomové práce není nutné daňové hledisko více konkretizovat.

²³ Příručka pro příjemce finanční podpory z OP VK, platné od 21. 10. 2009 a účinné od 30. 10. 2009, s.71.

3 Charakteristika VŠB-TU Ostrava a analýza realizovaných projektů včetně přijatých finančních prostředků z ESF v roce 2009

3.1 VŠB-TU Ostrava a její vnitřní předpisy

VŠB-TU Ostrava jakožto právnická osoba je zřízena podle ZoVŠ a o změně a doplnění dalších zákonů. Jak již bylo v předešlé kapitole uvedeno, tak VVŠ jako taková, se řídí zároveň svými vnitřními předpisy. A právě tato kapitola má za úkol poskytnout konkrétní údaje o jednotlivých vnitřních předpisech VŠB-TU Ostrava. Vzhledem k rozsahu práce zde budou vymezeny pouze vnitřní předpisy a jejich části, které souvisí s tématem práce.

Historie VŠB-TU Ostrava sahá až k roku 1849 v Příbrami. V loňském roce tak VŠB-TU Ostrava oslavila 160 let výročí od svého vzniku.

VŠB-TU Ostrava navazuje v přímé kontinuitě na činnost montánního učiliště, Báňské akademie a VŠB v Příbrami. V širších historických souvislostech však vychází již z tradic montánní výuky v českých zemích. K obnově montánní výuky v českých zemích došlo až v polovině 19. století, kdy byla na základě císařského dekretu z 23. 1. 1849 zřízena dvě montánní učiliště v Příbrami a Leobenu. Zajišťovala, po předběžném absolutoriu přípravných studií na univerzitách či polytechnikách, dvouleté speciální studium hornických a hutnických předmětů. V roce 1865 získalo montánní učiliště v Příbrami označení Báňská akademie. Další vydávané statuty nasvědčovaly, že proces směřoval k uznání Báňské akademie jakožto plnoprávné vysoké školy. Nový název školy Vysoká škola báňská odpovídal jejímu významu. V letech 1918-1938 vychovávala montánní odborníky jako jediná vysoká škola v ČSR. V roce 1945 byla přestěhována do Ostravy a začátkem padesátých let se začala členit na jednotlivé fakulty. Univerzita je historicky spjata s rozvojem těžby nerostů a jejich zpracováním. VŠB-TU Ostrava se tradičně opírala o průmysl a postupně ve svém vývoji reagovala na společenské a ekonomické změny.²⁴

Od 1. února 2010 působí v čele VŠB-TU Ostrava rektor, prof. Ing. Ivo Vondrák, CSc. V současné době má univerzita 7 fakult a v čele, z každé z nich, je děkan fakulty. Jedná se o tyto fakulty: Ekonomická fakulta, Fakulta stavební, Fakulta strojní, Fakulta elektrotechniky

²⁴ <http://www.vsb.cz/okruhy/univerzita/historie-soucasnost-vize/historie>

a informatiky, Hornicko-geologická fakulta, Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství a Fakulta bezpečnostního inženýrství.

Statut Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava

Statut VŠB-TU Ostrava²⁵ je jedním z vnitřních předpisů, kterým se VŠB-TU Ostrava řídí. První část statutu obsahuje úvodní ustanovení jako je zřízení školy, právní postavení VŠB-TU Ostrava, poslání, vnitřní předpisy, statut, akademické svobody a akademická práva. V části druhé jsou vymezeny pojmy, jako jsou: studijní programy, studium na VŠB-TU Ostrava, poplatky spojené se studiem a úhrady za studium a ujednání o pedagogické a vědecké činnosti. Třetí část statutu vymezuje samosprávu VŠB-TU Ostrava což znamená orgány VŠB-TU Ostrava, akademickou obec, akademický senát, rektora, vědeckou radu, správní radu VŠB-TU Ostrava, kvestora a poradní orgány. Čtvrtá část statutu upravuje majetek VŠB-TU Ostrava, financování, hospodaření a kontrolní činnost a také péči o zaměstnance a studenty. V páté části je vymezena VŠB-TU Ostrava jako organizace a její členění na fakulty, vysokoškolské ústavy, celoškolská pracoviště a účelová zařízení. Šestá část vymezuje studenty a zaměstnance VŠB-TU Ostrava. Část sedmá ustanovuje hodnocení činnosti VŠB-TU Ostrava, osmá část statutu upravuje akademické symboly a obřady a poslední část tj. devátá obsahuje závěrečná ustanovení.

Pro potřeby této práce je opodstatněné uvést hlavní zásady pro financování, hospodaření a kontrolní činnost:²⁶

- (1) VŠB-TU Ostrava je právnickou osobu. Sestavuje svůj rozpočet a hospodaří podle něj. Rozpočet, na kalendářní rok nesmí být sestavován jako deficitní.
- (2) Pravidla hospodaření s finančními prostředky stanoví vnitřní předpis Pravidla hospodaření VŠB-TU Ostrava.
- (3) Základním zdrojem hospodaření je příspěvek a dotace ze státního rozpočtu ve smyslu § 18 zákona (ZoVŠ). Dalšími příjmy rozpočtu jsou zejména poplatky spojené se studiem, výnosy z majetku, jiné příjmy ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z Národního fondu a z rozpočtů obcí a krajů, výnosy z doplňkové činnosti a příjmy z darů a dědictví.

²⁵ Statut Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. TUO_VP_06_006 verze: D

²⁶ Statut Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. TUO_VP_06_006 verze: D, část čtvrtá, čl. 20, odst. 1-9.

- (4) VŠB-TU Ostrava při hospodaření s prostředky státního rozpočtu plní své úkoly nejhospodárnějším způsobem. Prostředky využívá k účelům, pro které byly určeny.
- (5) VŠB-TU Ostrava uskutečňuje zejména veřejně prospěšné činnosti, které nejsou uskutečňovány za účelem dosažení zisku. Patří sem veřejné produkce a prohlídky planetária, hvězdárny a geologického pavilonu, vydavatelská a nakladatelská činnost, realizace výrobků, děl a služeb zaměstnanců v rámci pracovních povinností a studentů při plnění povinností stanovených studijními orgány a pronájmy a odprodej neupotřebitelného majetku.
- (6) VŠB-TU Ostrava provozuje mimo činnost, pro kterou byla zřízena, i činnost doplňkovou v souladu se zákonem, dalšími zvláštními právními předpisy, směrnicemi a opatřeními za předpokladu, že plní úkoly ve vzdělávací, vědecké, vývojové nebo další tvůrčí činnosti a prostředky získané doplňkovou činností využívá též ke zkvalitnění této své vzdělávací, vědecké, vývojové nebo další tvůrčí činnosti.
- (7) VŠB-TU Ostrava je oprávněna ke vstupu do obchodních společností a družstev v souladu se zákonem a s vnitřními předpisy – Pravidla a podmínky peněžitých a nepeněžitých vkladů do obchodních společností a družstev.
- (8) Vnitřní rozdělení finančních prostředků pro projednání s děkany navrhuje rektor a schvaluje Akademický senát, který kontroluje jejich využití. Účelové prostředky přiděluje rektor. Pravidla pro rozdělení prostředků získaných doplňkovou činností stanoví Pravidla hospodaření VŠB-TU Ostrava.
- (9) K zajištění kontrolní činnosti na VŠB-TU Ostrava zřizuje rektor Útvar kontroly a vnitřního auditu. Práva a povinnosti tohoto útvaru jsou dány směrnicí rektora.

Podle ZoVŠ vchází Statut v platnost v den registrace. Změnu statutu uvedeného výše registrovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) podle § 36 odst. 2 a 5 ZoVŠ a o změně a doplnění dalších zákonů dne 14. dubna 2009 pod čj. 8 380/2009-30.

Pravidla hospodaření Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava²⁷

Tak jako Statut VŠB-TU Ostrava nabývá platnosti dnem registrace MŠMT, tak i Pravidla hospodaření nabývají tímto dnem platnosti. Poslední změny Pravidel hospodaření VŠB-TU Ostrava byly registrovány MŠMT podle § 36 odst. 2 a 5 ZoVŠ dne 30. prosince pod čj. 29548/2009-30.

První část Pravidel hospodaření VŠB-TU Ostrava upravuje úvodní ustanovení. Část druhá se zabývá přímo hospodařením VŠB-TU Ostrava s finančními prostředky v členění na běžné a kapitálové. V této části jsou také upraveny fondy VŠB-TU Ostrava a vlastní jmění, Účetnictví a účtový rozvrh; Doplnková činnost; Ostatní ujednání a Závěrečná ustanovení.

S tématem práce souvisí některá ustanovení čl. 2 – 4 a 6 předpisu Pravidla hospodaření VŠB-TU Ostrava, tudíž se považuje za příhodné uvést je v následujícím textu.

Čl. 2 - Hospodaření s finančními prostředky:

- (1) VŠB-TU Ostrava hospodaří podle rozpočtu nákladů a výnosů, který sestavuje na období kalendářního roku. Rozpočet VŠB-TU Ostrava a jejich součástí nesmí být sestavován jako deficitní. Po skončení roku se provede vypořádání se státním rozpočtem a předloží je ve stanovených termínech MŠMT a ostatním poskytovatelům prostředků ze státního rozpočtu.
- (2) Základním zdrojem hospodaření VŠB-TU Ostrava jsou kapitálové a běžné dotace a příspěvky ze státního rozpočtu a jiné příjmy podle § 18 odst. 2 zákona a ostatních zvláštních právních předpisů.²⁸ VŠB-TU Ostrava je stanovuje MŠMT podle zveřejněných, každoročně upřesňovaných a s reprezentací vysokých škol projednaných pravidel (§ 92 odst. 3 zákona).
- (3) VŠB-TU Ostrava je povinna počínat si při hospodaření s prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu hospodárně a efektivně v souladu se zákonem a ostatními

²⁷ Pravidla hospodaření Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. TUO_VP_08_001 verze: B

²⁸ Např. § 12 až 14 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyhlášky Ministerstva financí č. 560/2006 Sb., a účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů.

zvláštními předpisy²⁹ podle rozhodnutí MŠMT o poskytnutí dotací a příspěvků a v souladu s věcným plněním.

Čl. 3 – Hospodaření s běžnými prostředky

(1) Finanční prostředky k zajištění činnosti financované z běžných prostředků získává VŠB-TU Ostrava zejména:

- a) z příspěvku ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnosti,
- b) z dotací ze státního rozpočtu na rozvoj VŠB-TU Ostrava a na ubytování a stravování studentů,
- c) z poplatků spojených se studiem,
- d) z výnosů z majetku,
- e) z výnosů z doplňkové činnosti, z jiných příjmů ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z Národního fondu, z rozpočtů obcí a krajů a z rozpočtu Evropské unie,
- f) z příjmů z darů a dědictví, z příjmů od nadací a nadačních fondů,
- g) sdružením finančních prostředků na základě smluv o sdružení,
- h) z vytvořených vlastních fondů,
- i) z úvěrů od peněžních ústavů,
- j) z ostatních vlastních výnosů.

Čl. 4 – Hospodaření s kapitálovými prostředky

Finanční prostředky k zajištění činnosti financované z kapitálových prostředků VŠB-TU Ostrava získává zejména:

- a) z individuálních nebo systémových dotací ze státního rozpočtu, tyto prostředky jsou přísně účelově vázány a podléhají ročnímu vyúčtování se státním rozpočtem,
- b) z veřejných rozpočtů a státních fondů, z rozpočtů obcí a krajů rozpočtu Evropské unie,
- c) z vlastních zdrojů fondu reprodukce majetku,
- d) z převodu mezi jednotlivými fondy,
- e) sdružením prostředků na základě uzavřených smluv o sdružení,

²⁹ Např. zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- f) z úvěrů od peněžních ústavů za stejných podmínek uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. j),
- g) z účelových příjmů, z darů a dědictví, z příjmů od nadací a nadačních fondů.

Čl. 6 – Účetnictví a účtový rozvrh

- (1) VŠB-TU Ostrava účtuje v soustavě podvojného účetnictví a je povinna se řídit obecnými předpisy o účetnictví³⁰ (poznámka pod čarou)
- (2) Ve svém účetnictví je VŠB-TU Ostrava povinna důsledně oddělit náklady a výnosy spojené s doplňkovou činností.

Proces H2.4 Projekty strukturálních fondů EU³¹

VŠB-TU Ostrava je držitelem certifikátu za splnění podmínky v systému managementu jakosti podle ČSN EN ISO 9001:2009.

Jedním z řízených systémových dokumentů je proces H2.4 Projekty strukturálních fondů EU, který spadá do hlavních procesů – Tvůrčí činnost.

Tento proces upravuje jednotlivé kroky v oblasti projektů strukturálních fondů EU. Proces vyjadřuje postup od úplného počátku, jako je informování o vyhlášení výzev, přes podání projektové žádosti až do doby, kdy bude znám výsledek o schválení, či neschválení projektu.

Z pohledu účetního a daňového, se VŠB-TU Ostrava řídí převážně zákony a předpisy uvedenými v této a předchozí kapitole. Dodržuje stanovená pravidla a povinnosti. Pro názornost jsou v přílohách uvedeny Účtový rozvrh VŠB-TU Ostrava (Příloha č. 2), Výkaz zisku a ztráty (Příloha č. 3) a Rozvaha (Příloha č. 4).

³⁰ Např. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška Ministerstva financí č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

³¹ H2.4 Projekty strukturálních fondů EU. TUO_PPR_07_039 verze: B

VŠB-TU Ostrava používá pro vedení účetnictví účetní systém SAP. Podle organizační struktury jsou rozlišovány jednotlivé útvary tzv. Nákladová střediska. Ve vazbě na projekty se používá interní označení tzv. SPP prvkem, který identifikuje jednotlivé projekty, tím je dosaženo, že jednotlivé náklady náležící konkrétnímu projektu jsou naúčtovány správně. Každý příjem školy (dotace, příspěvek aj.) je navíc rozlišen číselným označením tzv. zdrojem. Číselné označení **Zdroje** jako zdroje financování bylo již v minulosti nadefinováno kombinací čtyřčísel. Přiřazení SPP prvku slouží pro interní potřebu organizace a v současnosti, ve většině případů, je tento specifický prvek automaticky vygenerován, (v případě projektů) zadáním základních informací do systému Evidence projektů.

Pro potřeby organizace pracovníci Centra informačních technologií vytvořili obecná pravidla pro tvorbu SPP prvku.

XXkkkRrp

XX - 2 písmenová zkratka typu projektu

kkk - katedra/pracoviště hlavního řešitele projektu

R - rok zahájení řešení

r - rok ukončení řešení

p - pořadí v rámci typu, katedry a roku

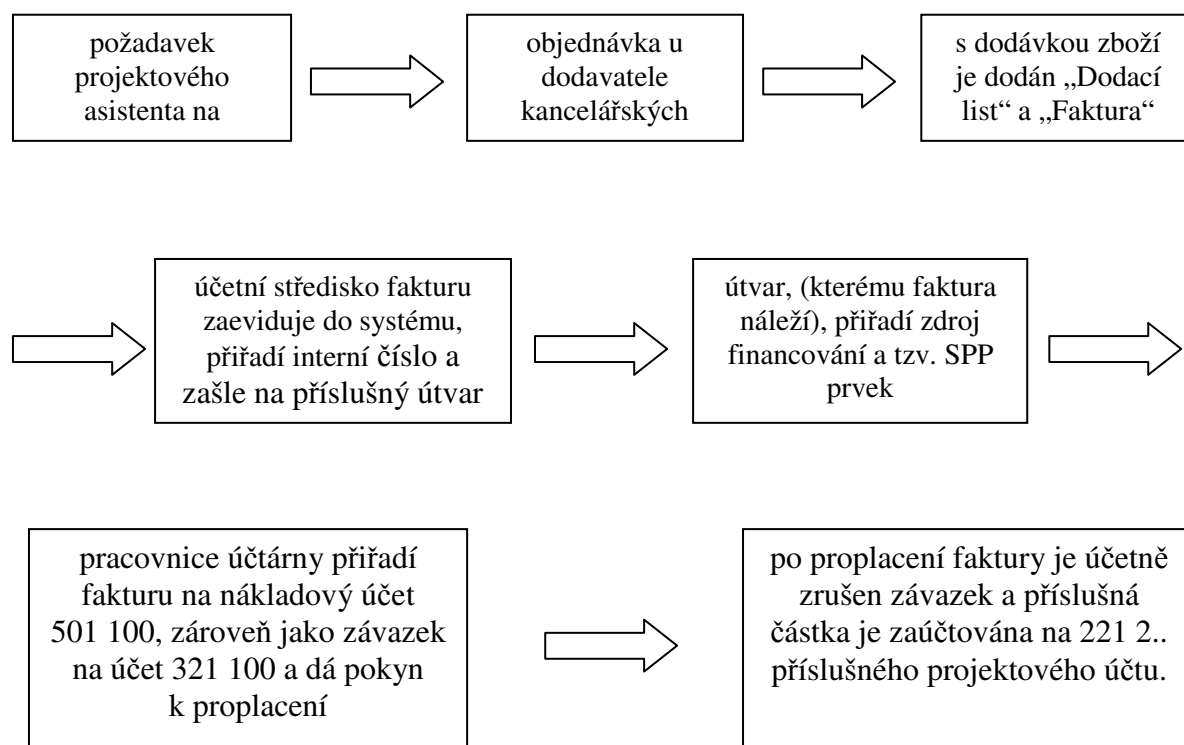
Pořadí projektu označujeme v rámci typu, katedry/pracoviště a roků zahájení a ukončení čísly **1 až 9** resp. (při větším počtu než 9) písmeny **A, B, SPP prvky** projektu označujeme přidáním další deváté pozice k označení projektu: čísly **1až 9** popř. písmeny **A, B, ...**

Např. Projekt z ESF, kdy poskytovatelem je Moravskoslezský kraj, zahájení projektu je v roce 2009 a ukončení je v roce 2011. Řešitelem projektu je jeden ze zaměstnanců z útvaru 150. Po zadání do systému Evidence projektu je vygenerován tento SPP prvek (zcela fiktivní):

MK 150 9 1 1 1

Pokud právní akt uzavřený mezi poskytovatelem a příjemcem finanční podpory udává podmínku zřízení běžného bankovního účtu, je pro potřeby projektu zřízen samostatný bankovní účet. Pokladna jako taková pro potřeby projektu není zřizována, ale veškeré hotovostní transakce probíhají prostřednictvím pokladny VŠB-TU Ostrava.

Při samotné realizaci projektu jsou uskutečňovány nákupy různých komodit, výplaty mzdových prostředků a další transakce, důležitých pro realizaci projektového záměru. Samotné schéma celého procesu účtování způsobilého výdaje, je znázorněno níže na příkladu.

Pokud zboží dodává dodavatel, který je plátcem DPH, je na účetním dokladu rozepsaná částka na základ (částka bez DPH), DPH a částka celkem. I když je VŠB-TU Ostrava jako celek, plátcem DPH, tak v případě přijatých finančních prostředků z ESF se chová jako neplátcem DPH a nenárokuje odpočet DPH na vstupu. Tím je daň z přidané hodnoty způsobilým výdajem projektu.

V případě, že projekt počítá v průběhu realizace s vyplácením cestovních náhrad³² a je použito k přepravě osobní vozidlo, je nutné uhradit *silniční daň*.³³ *Ve většině případů je náklad v podobě silniční daně neuznatelným výdajem, proto je tento náklad účtován většinou k tíži organizace.*

³² Zákon č. 119/1992 Sb. o cestovních náhradách

³³ Zákon č. 16/1993 Sb. o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů

3.2 Analýza vyplacených finančních prostředků z ESF v 2009

Možnosti čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů je v současnosti velice diskutovaným tématem. *A není se čemu divit, vidina této finanční podpory, poskytovaná nejen v ČR, působí na všechny (populaci, podniky, vládu, organizace a další) jako stimul, který motivuje, aby se sny (přání) lepší budoucnosti staly realitou.* Jedná se o zlepšení prostředí, ve kterém žijeme, o podporu zaměstnanosti, podporu začínajících podnikatelů, modernizace a růst již existujících podniků, zvyšování vzdělávání a vylepšení spousty dalších věcí.

Vzhledem k nedostatku prostoru v této práci pro problematiku všech strukturálních fondů, je toto téma úzce zaměřeno pouze na Evropský sociální fond, a konkrétně na operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a operační program Lidské zdroje a zaměstnanost v programovém období 2007-2013. Kapitola se převážně zabývá analýzou finančních prostředků, jež byly vyplaceny z ESF, které ještě budou vyplaceny a shrnutím aktuální situace jako takové.

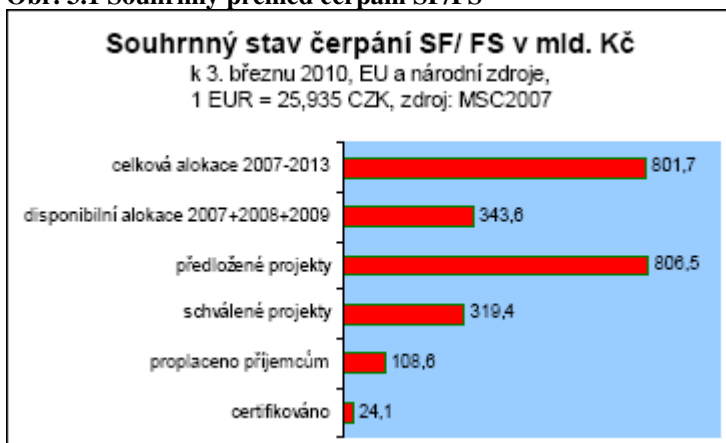
Hlavním zdrojem informací je Měsíční monitorovací zpráva – únor 2010 (v době zpracování podkladů pro práci je nejaktuálnější), která je pravidelně každý měsíc vypracována Ministerstvem pro místní rozvoj. Účelem této Měsíční monitorovací zprávy³⁴ (dále jen „MMZ“) je informovat o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů. Data uváděná v MMZ jsou získávána z centrální části informačního systému pro monitorování programů SF a FS pro období 2007-2013, tj. MSC2007.

Následující obrázky³⁵ znázorňují přehled čerpání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, stav schválených projektů a stav proplacených finančních prostředků.

³⁴ Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz

³⁵ Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz, Měsíční monitorovací zpráva – únor 2010

Obr. 3.1 Souhrnný přehled čerpání SF/FS

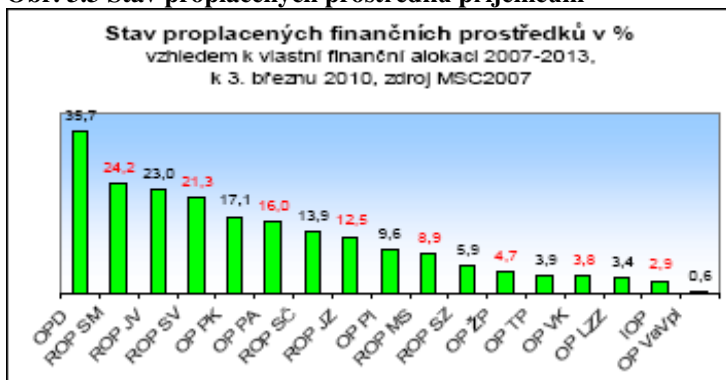
SF- strukturální fondy; FS - Fond soudržnosti

Obr. 3.2 Stav schválených projektů

GG – globální granty

Obr. 3.3 Stav proplacených prostředků příjemcům

Pro programové období 2007-2013 je k dispozici celkem 801,7 mld. Kč. Z obr. 3.1 je názorně vidět, jak je o tyto finanční prostředky velký zájem, vzhledem k tomu, že k 3. 3. 2010 byly podány projektové žádosti v hodnotě 806,5 mld. Kč., což je o 4,8 mld. Kč víc, než je k dispozici. Obr. 3.2 znázorňuje stav schválených projektů a globálních grantů v % (dále jen „GG“). Z obrázku lze vyčíst, že osm ze sledovaných 17 OP nedisponuje dostatkem chválených projektů na alokaci roku 2008 (tj. 30 % celkové alokace). K 3. březnu 2010 bylo schváleno 13 499 projektových žádostí v hodnotě 319,4 mld. Kč. Obr. 3.3 vypovídá o stavu

proplacených finančních prostředků v % a i zde je zřejmé, že 11 OP ze sledovaných 17 nedosáhlo, minimální hranici proplacených prostředků alespoň ve výši 15%. **K 3. březnu 2010 bylo pomoci strukturálních fondů proplaceno 108,6 mld. Kč.**

Tab. 3.1 znázorňuje přehled prostředků přidělených na jednotlivé operační programy financované z ESF pro programové období 2007-2013, jejich podíl na celkové výši prostředků k alokaci v ČR.

Tab. 3.1 Přehled přidělených finančních prostředků ESF na jednotlivé operační programy³⁶

Operační program	Celkem v ESF k alokaci (v mld. €)	Podíl (v %) na jednotlivých OP	Podíl ESF (v %) na celkově přidělených (26,69 mld. € *)
	3,78	100 %	14,16%
OP VK	1,83	48,41 %	6,86 %
OP LZZ	1,84	48,68 %	6,89 %
OP PA	0,11	2,91 %	0,41 %

*Částka 26,69 mld. € je bez domácího spolufinancování

ESF – Evropský sociální fond, OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP LLZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, OP PA - Operační program Praha - Adaptabilita

Tab. 3.1 vypovídá o tom, že prostředky z ESF se **na celkové výši** přidělených finančních prostředků na programové období 2007-2013 **pro ČR podílí 14,16%**. Pro srovnání lze uvést, že celková suma (26,69 mld. €), kterou ČR získá z fondů, představuje přibližně tři čtvrtiny ročního státního rozpočtu ČR.

Tab. 3.2 Údaje o projektech operačních programů financovaných z ESF³⁷

Operační program	Podané žádosti		Žádosti vyřazené z administrace		Žádosti ve schvalovacím procesu		Projekty /GG s vydáním Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	
	počet	v mil. Kč	počet	v mil. Kč	počet	v mil. Kč	počet	v mil. Kč
	od počátku období		od počátku období		aktuální stav		od počátku období	
OP VK	2 268	40 344,0	1 203	16 395,0	577	7 269,6	488	16 679,5
OP LZZ	454	47 270,4	73	6 544,3	186	7 771,5	195	32 954,6
OP PA	1 955	10 172,0	1 597	8 401,6	95	405,5	263	1 364,9
ESF	4 677	97 786,4	2 873	31 340,9	858	15 446,6	946	50 999,0

ESF – Evropský sociální fond, OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP LLZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, OP PA - Operační program Praha – Adaptabilita, GG – globální granty

³⁶ Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz, (vlastní úprava)

³⁷ Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz, Měsíční monitorovací zpráva – únor 2010 (vlastní úprava)

V OP VK bylo k 3. březnu 2010 **podáno 2 268 žádostí** na individuální projekty a globální granty **v hodnotě cca 40,3 mld. Kč**. V tomto operačním programu jsou vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši cca 16,7 mld. Kč jak na individuální projekty, tak i na globální granty. V OP LZZ bylo k 3. březnu 2010 **podáno celkem 454 projektových žádostí v celkové hodnotě cca 47,2 mld. Kč**. V rámci globálních grantů bylo v tomto operačním programu **podáno celkem 5 472 žádostí o grantové projekty v hodnotě 27,3 mld. Kč**. Rozhodnutí o poskytnutí dotace bylo vydáno ve výši 13,5 mld. Kč na individuální projekty a 19,4 mld. Kč na globální granty. V rámci globálních grantů byly schváleny grantové projekty v hodnotě cca 3,4 mld. Kč.

Tab. 3.3 Údaje o stavu čerpání finančních prostředků z ESF³⁸

Operační program			OP VK	OP LZZ	OP PA	ESF
Celková alokace podpory 2007-2013	a	mil. Kč	55 797,2	55 937,0	3 306,9	115 041,2
Podané žádosti	b	mil. Kč	40 344,0	47 270,4	10 172,0	97 786,5
	b/a	%	72,3	84,5	307,6	85,0
Projekty/GG s vydáním Rozhodnutí/podepsanou Smlouvou	c	mil. Kč	16 679,5	32 954,6	1 364,9	50 999,0
	c/a	%	29,9	58,9	41,3	44,3
Proplacené prostředky příjemcům	e	mil. Kč	2 097,7	1 913,4	530,4	4 541,5
	e/a	%	3,8	3,4	16	3,9
Prostředky předložené k certifikaci	f	mil. Kč	62,6	1 279,3	140,5	1482,4
	f/a	%	0,1	2,3	4,2	1,3
Certifikované výdaje předložené EK	g	mil. Kč	5,4	29,6	4,4	39,4
	g/a	%	0,0	0,1	0,1	0,0

ESF – Evropský sociální fond, OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP LZZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, OP PA – Operační program Praha – Adaptabilita, GG – globální granty, EK – Evropská komise

*Tabulka zobrazuje hodnoty pouze za IP a GG, GP do této tabulky nejsou zahrnuty, a to z toho důvodu, že certifikace probíhá pouze na IP a GG, nikoliv na GP.

**Měnový kurz 1 EUR = 25,935 CZK – měsíční kurz převzatý z MSC2007, „Prostředky předložené k certifikaci“ a „Certifikované výdaje předložené EK“ jsou přepočteny kurzem v době zaúčtování v IS Viola, tj. kurz není shodný s aktuálním měsíčním kurzem.

Podle Tab. 3.3 byly k 3. březnu 2010 **podány žádosti v hodnotě 97 786,5 mil. Kč**, což činí **85 % z celkové alokace podpory**. Hodnota projektů/GG s vydáním rozhodnutím nebo podepsanou smlouvou je 50 999 mil. Kč a odpovídá to 44,3 % z celkové alokace podpory. **Proplacené prostředky příjemcům ve výši 4 541,5 mil. Kč odpovídají 3,9 % celkové alokace podpory**. Prostředky předložené k certifikaci a certifikované výdaje

³⁸ Zdroj: Měsíční monitorovací zpráva – únor 2010 (výběr, vlastní úprava)

předložené EK jsou ve výši 1 482,4 a 39,4 mil. Kč a podílejí se 1,3 % a 0 % z celkové alokace podpory.

Tab. 3.4 Indikativní roční alokace finančních prostředků z ESF (EUR, běžné ceny v mil.)³⁹

Operační program	Celkem	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
OP VK	1 828,7	227,1	237,2	249,3	261,0	272,7	284,3	296,2
OP LZZ	1 837,4	228,2	239,4	250,5	262,2	273,9	285,6	297,5
OP PA	108,4	14,6	14,9	15,2	15,5	15,8	16,1	16,4
Celkem	3 774,5	469,9	491,5	515	538,7	562,4	586	610,1

ESF – Evropský sociální fond, OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP LZZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, OP PA – Operační program Praha – Adaptabilita, GG – globální granty

Tab. 3.4 znázorňuje alokaci finančních prostředků z ESF v jednotlivých letech programového období 2007-2013. *Podle částek uvedených v tabulce je vidět, že výše alokace v jednotlivých letech je mírně rostoucí.*

3.3 Analýza přijatých finančních prostředků z ESF v 2009 na VŠB-TU Ostrava

VŠB-TU Ostrava hospodaří každý rok s prostředky, které obdrží od MŠMT ze státního rozpočtu v podobě příspěvku a dotace na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Škola hospodaří také s prostředky z rozpočtu Evropské unie. Již v minulosti byla VŠB-TU Ostrava příjemcem finanční podpory z ESF, v programovém období 2004-2006. Tato kapitola přiblíží oblast finančních prostředků z ESF, jež byly v minulých letech přijaty na školu. *I když programové období trvá od roku 2007, je nutné zdůraznit, že pro potřeby této práce jsou aktuální data až od roku 2009. Tato situace nastala z toho důvodu, že projekty přijaté k realizaci v minulém programovém období měly trvání až do roku 2008 a do té doby škola neměla z aktuálního programového období žádné příjmy.* Následující tabulky přibližují situaci na VŠB-TU Ostrava a zároveň se snaží analyzovat určité postavení ve srovnání s ostatními vysokými školami.

I když cílem této práce není hodnotit minulé programové období, tak stojí za zmínku kolik VŠB-TU Ostrava obdržela finančních prostředků z ESF v roce 2007 a 2008. V těchto letech škola obdržela podporu z více operačních programů, ale jeden z hlavních je operační program Rozvoj lidských zdrojů (dále jen „OP RLZ“). **Poskytnutá částka na rok 2007 z OP**

³⁹ Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz, Měsíční monitorovací zpráva – únor 2010 (výběr, vlastní úprava)

RLZ činila 43 679 tis. Kč⁴⁰ (jedná se pouze o neinvestiční prostředky). **V roce 2008 byla z OP RLZ poskytnuta částka ve výši 20 315 tis. Kč⁴¹** (neinvestiční prostředky). *Celková výše poskytnuté finanční podpory na realizaci 19-ti projektů činila 93 698 tis. Kč⁴² (85 % ESF = 79 643 tis. Kč a 15 % ze SR = 14 055 tis. Kč), což nelze považovat za zanedbatelnou částku.*

Již dříve v textu bylo uvedeno, že z ESF fondu jsou financovány tři operační programy. VŠB-TU Ostrava realizuje projekty ze dvou z nich, i když se **z 99% jedná pouze o prostředky na projekty z OP VK**. K 3. březnu 2010 bylo zaevidováno pro **příjemce VŠB-TU Ostrava 21 přijatých projektů** k realizaci financovaných z ESF. Jejich přehled a výši Alokované částky uvádí následující Tab. 3.5.

Tab. 3.5 Přehled přijatých projektů a výše jejich finanční podpory na VŠB-TU Ostrava (v Kč)⁴³

Operační program	Název projektu	Alokovaná částka z ESF (85 %)	Alokovaná částka ze SR (15 %)	Celková výše finanční podpory	Použitá částka v roce 2009
OP VK	AGENT	20 440 021	3 607 063	24 047 084	0
OP VK	Consulting point pro rozvoj spolupráce v oblasti řízení inovací a transferu technologií	8 140 756	1 436 604	9 577 360	111 256
OP VK	Další vzdělávání pracovníků školství ve využívání informačních a komunikačních technologií	3 326 474	587 025	3 913 499	782 670
OP VK	Digitální portfolio jako princip vytváření sítě a pracovních týmů v oblasti výzkumu a vývoje	2 820 083	497 662	3 317 745	829 436
OP VK	ELDOŠ – eLearning do škol!	4 122 378	727 478	4 849 856	969 971
OP VK	E-learningový kurz e-learningu	974 374	171 948	1 146 322	229 265
OP VK	ICT a elektrotechnika pro praxi	9 673 052	1 707 009	11 380 061	1 024 712
OP VK	Implementace poznatků z průmyslové praxe do vzdělávání na Fakultě strojní VŠB-TU Ostrava	2 468 328	435 587	2 903 915	400 705
OP VK	Inovace studijních programů výukovými kurzy na experimentálním vozidle	3 031 821	535 027	3 566 848	799 311
OP VK	Matematika pro inženýry 21. Století - inovace výuky matematiky na technických školách v nových podmínkách rychle se vyvíjející informační a technické společnosti	12 147 622	2 143 698	14 291 320	1 413 409
OP VK	Motivace studentů ke studiu technických oborů	4 495 750	793 368	5 289 118	56 583
OP VK	Nové talenty pro vědu a výzkum	15 135 522	2 670 974	17 806 496	2 001 533
OP VK	Personalizace výuky prostřednictvím e-learningu	11 665 529	2 058 623	13 724 152	2 328 284
OP VK	Popularizace technických oborů u žáků ZŠ	3 187 375	562 478	3 749 853	2 022 412

⁴⁰ Výroční zpráva o činnosti vysoké školy za rok 2007. Ostrava: X-MEDIA servis s.r.o., 2008.

⁴¹ Výroční zpráva o činnosti vysoké školy za rok 2008. Ostrava: X-MEDIA servis s.r.o., 2009.

⁴² Část finanční podpory byla vyplacena již v roce 2005 a 2006.

⁴³ www.strukturalni-fondy.cz, Seznam příjemců k 3. 3. 2010

OP VK	Rozvoj poradenských služeb pro mimořádně nadané žáky SŠ se speciálními vzdělávacími potřebami	1 651 251	291 397	1 942 648	189 909
OP VK	Rozvoj studijního oboru Příprava a realizace staveb a zvýšení uplatnitelnosti jeho absolventů na trhu práce	2 643 717	466 538	3 110 255	1 190 767
OP VK	Systém dalšího odborného a pedagogického vzdělávání pracovníků VŠB-TUO	7 364 678	1 299 649	8 664 327	1 095 146
OP VK	Vzdělávání lidských zdrojů pro rozvoj týmů ve vývoji a výzkumu	13 405 931	2 365 753	15 771 684	1 269 229
OP VK	Zvýšení vědeckovýzkumného potenciálu pracovníků a studentů technických vysokých škol v oblasti dopravy a nových dopravních technologií	2 424 986	427 939	2 852 925	406 617
OP VK	Zvyšování ekonomické gramotnosti žáků ZŠ a SŠ v Moravskoslezském kraji a jejich budoucí konkurenceschopnosti na trhu práce prostřednictvím tvorby výukových materiálů a znalostního portálu	2 949 501	520 500	3 470 001	1 036 492
OP LZZ	Vzdělávání v IT dovednostech kombinovanou formou pro osoby pečující o malé děti	1 325 465	233 906	1 559 371	64 615
Celkem		133 394 614	23 540 226	156 934 840	18 222 322

ESF – Evropský sociální fond, OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP LZZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, SR – státní rozpočet

Z Tab. 3.5 je názorně vidět, že finanční podpora na přijaté projekty k realizaci činí 156 935 tis. Kč a ve srovnání s minulým programovým obdobím je částka o více než 50 % vyšší. Je nutné však zdůraznit, že programové období není ještě u konce a tudíž lze předpokládat, že tato částka není z daleka konečná. Je nutno zdůraznit, že na některé projekty došlo Rozhodnutí o poskytnutí finanční podpory na projekt až v polovině roku nebo dokonce až koncem roku 2009, proto jsou částky použitých finančních prostředků na jednotlivé projekty v roce 2009 různé.

Hodnoty poskytnuté částky v roce 2009 jsou získány z ekonomického oddělení VŠB-TU Ostrava. Při porovnání se seznamem příjemců, v němž je uvedená částka proplacená od začátku projektu, jsou u některých projektů značné rozdíly. Jeden důvod je, že částky jsou uvedeny pouze ve výši 85 % (ESF), ale druhým důvodem pro vznik rozdílů je ten, že některé řídicí orgány, zašlou nejdříve zálohovou platbu na VŠB-TU Ostrava, která je účetně evidována jako záloha a tudíž se neprojeví na účtu 6. třídy – výnosy. Vzhledem k tomu, že následující tabulka pracuje s částkami, zaúčtovanými na výnosových účtech, není možné použít hodnoty převzaté ze seznamu příjemců k 3. 3. 2010.

Tab. 3.6 Srovnání příjmů z příspěvku a dotace s poskytnutou částkou na projekty ESF (v tis. Kč)⁴⁴

Neinvestiční příspěvek VŠB-TU Ostrava na 2009	1 199 101
Neinvestiční dotace VŠB-TU Ostrava na 2009	401 301
Celkem	1 600 402
Poskytnutá částka na projekty v 2009	18 222
Podíl na neinvestičním příspěvku a dotaci (v %)	1,14

ESF – Evropský sociální fond

Tab. 3.6 vypovídá o tom, jakou výši neinvestičního příspěvku a dotace VŠB-TU Ostrava obdržela z MŠMT na rok 2009. Samozřejmě, že se nejedná o jediné příjmy, ale pro názornost byly vybrány pouze tyto dva základní. **Podíl použité částky za rok 2009 na projekty realizované z ESF na celkové výši poskytnutého příspěvku a dotace činí 1,14 %.** Na první pohled se může zdát, že je to zanedbatelné procento, ale v konečném důsledku i toto jedno procento představuje významnou částku. Např. tímto jedním procentem by mohly být pokryty provozní náklady jedné fakulty po dobu dvou měsíců. Když by byla brána v úvahu celková částka přijatých projektů (156 935 tis. Kč) bylo by možné touto částkou zajistit např. roční provoz jedné fakulty, což stojí přinejmenším za úvahu.

VŠB-TU Ostrava lze bezesporu považovat za jednoho z významných příjemců finanční podpory mezi ostatními vysokými školami. V jakém postavení přesně je, znázorňuje následující Tab. 3.7.

Tab. 3.7 Přehled alokovaných částek jednotlivých VŠ v ČR a jejich vzájemné pořadí⁴⁵

Název vysoké školy	Celkem alokovaná částka (v Kč)	Pořadí VŠ podle alokované částky	Celkový počet přijatých projektů	Pořadí VŠ podle počtu projektů
Masarykova univerzita	518 439 419	1	45	2
Univerzita Palackého v Olomouci	480 437 358	2	57	1
Vysoké učení technické v Brně	374 554 958	3	28	3
Univerzita Karlova v Praze	227 434 955	4	24	4
Technická univerzita v Liberci	224 445 594	5	18	7
Západočeská univerzita v Plzni	213 964 258	6	20	6
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	156 934 838	7	21	5
Mendelova zemědělská a lesnická	145 737 038	8	13	9

⁴⁴ Údaje o výši příspěvku a dotace získán z ekonomického útvaru VŠB – TU Ostrava⁴⁵ www.strukturalni-fondy.cz, Seznam příjemců k 3. 3. 2010

univerzita				
Univerzita Pardubice	109 198 239	9	8	12
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně	98 023 847	10	14	8
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	96 039 724	11	10	11
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	77 643 868	12	11	10
Univerzita Hradec Králové	72 390 071	13	10	11
Vysoká škola ekonomická v Praze	31 369 488	14	7	13
Vysoká škola polytechnická Jihlava	27 186 591	15	3	15
Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.	20 158 830	16	2	16
Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.	19 636 870	17	4	14
Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.	18 485 622	18	2	16
Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s.	11 698 387	19	3	15
Vysoká škola podnikání, a.s.	6 879 750	20	1	17
Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.	6 405 768	21	1	17
Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.	5 113 725	22	1	17
Vysoká škola ekonomie a managementu, o.p.s.	4 081 579	23	1	17

VŠ – vysoká škola

Tabulka výše uvedená zobrazuje přehled všech vysokých škol ČR, které jsou příjemci finanční podpory v rámci všech tří operačních programů financovaných z ESF. **VŠB-TU Ostrava se umístila, co do výše alokované částky na 7. místě z 23 vysokých škol. Jedná se o umístění v první třetině, což lze hodnotit jako velmi dobré umístění.** Obdobně si stojí VŠB-TU Ostrava, co do **počtu přijatých projektů, kdy se umístila na 5. místě se svými 21 projekty, a i toto umístění v první třetině lze považovat za velmi úspěšné.** Samozřejmě, že není důležitý počet přijatých projektů, ale hlavním kritériem by měla být jejich kvalita a tím přínos pro organizaci samotnou. V následující tabulce je uveden základní přehled výše alokovaných prostředků a počtu projektů v rozdělení na jednotlivé operační programy.

Tab. 3.8 Rozdělení alokované částky (v Kč) a počty projektů podle operačních programů

Název vysoké školy	OP VK		OP LZZ		OP PA	
	Částka	Počet	Částka	Počet	Částka	Počet
Masarykova univerzita	440 673 506	45				
Univerzita Palackého v Olomouci	408 371 754	57				
Vysoké učení technické v Brně	318 371 714	28				
Univerzita Karlova v Praze	133 774 020	10			59 545 692	14
Technická univerzita v Liberci	190 778 755	18				

Západočeská univerzita v Plzni	181 869 619	20				
VYSOKÁ ŠKOLA BAŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA	132 069 149	20	1 325 465	1		
Mendelova zemědělská a lesnická univerzita	123 876 483	13				
Univerzita Pardubice	92 818 504	8				
Univerzita Jana Evangelisty PURKYNĚ	83 320 271	14				
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	81 633 765	10				
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	65 997 289	11				
Univerzita Hradec Králové	61 531 562	10				
VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE	20 297 872	2			6 366 193	5
Vysoká škola polytechnická Jihlava	23 108 602	3				
Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.	17 135 006	2				
Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.	11 183 433	3	1 907 907	1		
Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.	10 762 916	1			4 949 862	1
Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s.	5 849 032	1			4 094 597	2
Vysoká škola podnikání, a.s.	5 847 788	1				
Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.					5 444 902	1
Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.	4 346 666	1				
Vysoká škola ekonomie a managementu, o.p.s.					3 469 342	1
Celkem ESF (85 %)	2 413 617 705		3 233 372		83 870 588	
Celkem SR (15 %)	425 932 536		570 595		14 800 692	
Celkem	2 839 550 241	278	3 803 967	2	98 671 280	24

ESF – Evropský sociální fond, OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP LLZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, OP PA – Operační program Praha – Adaptabilita, SR – státní rozpočet

Z Tab. 3.8 je zřejmé, že **největší objem alokovaných prostředků a zároveň tak největší počet projektů je právě v OP VK**, z OP LZZ je téměř zanedbatelný.

Tab. 3.9 Podíl finanční podpory vysokých škol v ČR na celkové alokované podpoře

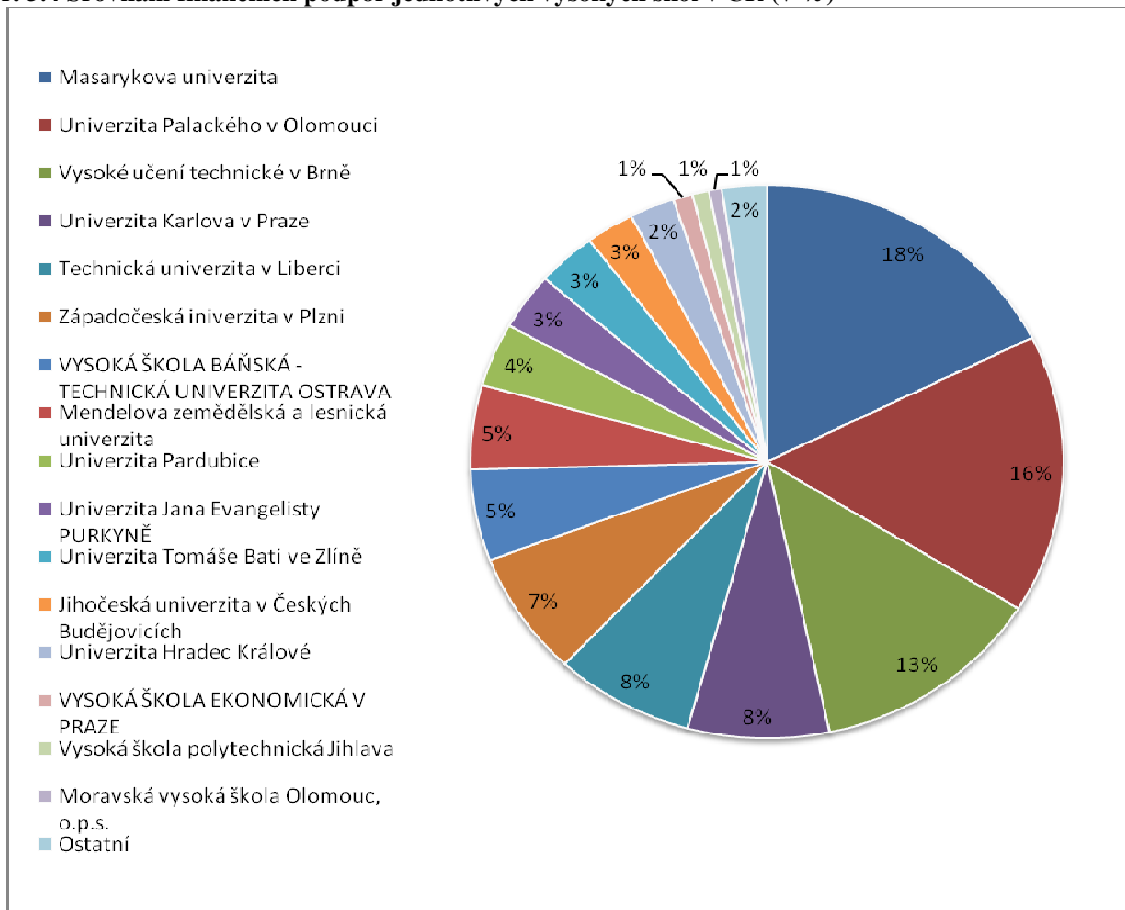
Operační program	Celková alokace podpory v 2007- 2013 (v mil. Kč)	Alokace k 3. 3. 2010 na vysokých školách v ČR (v mil. Kč)	Odčerpáno z celkové alokované částky (v %)
OP VK	55797,2	2413,6	4,3
OP LZZ	55937,0	3,2	0,0
OP PA	3306,9	83,9	2,5
Celkem	115 041,1	2500,07	2,2

OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP LLZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, OP PA – Operační program Praha – Adaptabilita

Tabulka výše uvedená znázorňuje procentuální podíl poskytnuté částky vysokým školám v ČR k 3. březnu 2010 na celkové alokované částce v období 2007-2013 v jednotlivých operačních programech financovaných z ESF. **Největší alokace probíhá v rámci OP VK a podíl ve výši 4,3 % představuje finanční podporu přes 2 mld. Kč. Pro srovnání je to víc než roční rozpočet k hospodaření VŠB - TU Ostrava.**

Následující Obr. 3.4 vypovídá o jednotlivých podílech vysokých škol podle alokované částky na přijaté projekty v rámci třech operačních programů financovaných z ESF. **Největší podíl má Masarykova univerzita ve výši 18% a VŠB-TU Ostrava se podílí 5%.**

Obr. 3.4 Srovnání finančních podpor jednotlivých vysokých škol v ČR (v %)

Nutno však podotknout, že celá tato analýza se zaměřuje na všechny vysoké školy jako hlavní příjemce finanční podpory a neřeší tak otázku partnerství. Ve skutečnosti velké množství organizací má ve svých projektech partnerské organizace, které mohou být buď bez finančního příspěvku, nebo s finančním příspěvkem. Tzn., že kdyby bylo toto specifikum

řešeno, byly by poskytnuté částky (alokované částky) a počty projektů odlišné. K této záležitosti se však pro potřeby práce nepřihlíží z toho důvodu, že finanční podporu si hlavní řešitel projektu musí vést ve svém účetnictví a skutečnost, že část prostředků převede na partnera je pouze transakce v rámci projektu, tudíž řešení tohoto specifika je pro potřeby práce nerelevantní.

4 Zhodnocení výsledků analýzy a problémových oblastí projektu

4.1 Rozbor problematických oblastí při realizaci projektu

S projektem jako takovým, od počátku jeho napsání, přes podání žádosti až po vyrozumění a případně realizaci je spojeno neskutečně velké množství práce jak ze strany odborné, tak ze strany administrativní. *Každý, kdo přišel do kontaktu s projekty ESF, zjistil, že pouhá administrace projektu zabírá většinou víc času, než samotné řešení projektu.* Pojdme od úplného počátku. Prvním krokem je zjistit, zda dané téma projektu souvisí formálně s vyhlášenými výzvami a zda žadatel splňuje podmínky určené individuálně každou výzvou. Když je jisté, že řešitel může podat žádost o projekt, rozbíhá se dlouhý proces jednotlivých úkonů včetně dodržení formálního postupu dané organizace (viz kap. 3.1 Proces H2.4 Projekty strukturálních fondů EU). Řešitel musí vyplnit žádost o projekt, která obsahuje nejen rozepsanou myšlenku, ale také popis celé realizace projektu s výhledem třeba až na tři roky. Důležitou součástí je stanovení velice podrobného rozpočtu projektu, identifikovat monitorovací indikátory a podrobný popis uskutečňované publicity projektu. *Zajímavostí je, že on-line projektová žádost má omezenou datovou velikost, tudíž je na řešiteli, aby dokázal v omezené míře napsat znění projektu tak, aby byl výstižný, pochopitelný a zároveň zaujal, při hodnocení projektu.* Samotné podání žádosti bývá na VŠB-TU Ostrava většinou centrálně organizováno, a projekty procházejí určitým „kolečkem“, než se odevzdá definitivní žádost podepsaná zástupcem statutárního orgánu vyhlašovatelé výzvy.

VŠB-TU Ostrava podle analýzy v předešlé kapitole je velkým příjemcem podpory, avšak ve srovnání s některými vysokými školami, není počet přijatých projektů nijak ohromující. K této situaci však dochází tím, že v minulosti na škole nebylo podávání projektových žádostí nijak centrálně organizováno, docházelo tedy k tomu, že žádostí bylo podáváno velké množství, avšak často docházelo k tomu, že přijaté žádosti byly již v menším množství. *Důvodem je, že se často opakovaly stejné nedostatky žádostí, nebo byly projekty nekvalitně zpracovány co do obsahové části a je nutno podotknout, že je to velká škoda, protože „miliony“ tak utíkají mezi prsty.* **V současné době se již situace mění k lepšímu, za přispění zřízeného Centra projektové podpory, jehož účelem je právě harmonizace a centrální organizace podávání projektů na VŠB-TU Ostrava,** více kap. 4.4.1.

Nastává fáze, kdy projektová žádost byla schválena, prošla všemi hodnotícími procesy a finanční podpora byla přiznána organizaci. Kromě formálních záležitostí, jako je zřízení bankovního účtu a podpisu právního aktu, mezi poskytovatelem a příjemcem finanční

podpory, je nutné také zabezpečit veškeré organizační záležitosti uvnitř školy (zavést projekt do účetního systému školy, určit projektový tým, zajistit přípravné práce pro realizaci projektu a v první řadě zajistit veškerou administraci projektu). V okamžiku, kdy realizace projektu je v běhu, tak se mnohdy začíná přicházet na spousty nedostatků, které nebyly při psaní žádosti brány v úvahu. **Mezi nejčastější problémy však bývají záležitosti, které se týkají převážně monitorování a administrace projektu.** *Ovšem ne vždy bývá chyba na straně řešitele, bohužel ke komplikacím většinou dochází ze strany poskytovatele finanční podpory (např. nejasným výkladem pravidel, dvojsmyslným významům aj.).* Následující text poukazuje na nejvíce debatované problémové oblasti mezi příjemcem (VŠB-TU Ostrava) a poskytovatelem.

Mzdy

Jedním z nejdiskutovanějších problémů jsou mzdy obecně. Příručka pro příjemce definuje doklady, kterými se prokazují vyplacené mzdové prostředky. V minulosti byly dostačující tyto doklady: pracovní smlouva, popř. dohoda o provedení práce/dohoda o pracovní činnosti, výkaz práce, čestné prohlášení zaměstnance, že mzdu obdržel, rozpis mzdových nákladů pracovníků projektu a výpis projektového účtu o refundované částce za vyplacené mzdy. V současnosti jsou vyžadovány tyto doklady: pracovní smlouva, popř. dohoda o provedení práce/dohoda o pracovní činnosti, výplatní listina (výplatní lístek zaměstnance nebo mzdové listy) výkaz práce pracovníka, výpis z projektového účtu (refundovaných mezd z projektového účtu) a také výpis z provozního účtu organizace, z kterého jsou patrné jednotlivé platby jednotlivým zaměstnancům a odvody. V tomto případě se setkáváme s **problémem poskytování výplatních lístků pracovníků**, pracovníků, kteří jsou zároveň i zaměstnanci školy. Jednak výplatní lístek neobsahuje pouze údaje týkající se projektu, ale i další informace o výplatách a tady právě narážíme **na ochranu osobních údajů**⁴⁶. *K zamyšlení je také skutečnost, že při dodávání výpisů z provozního účtu školy se u jednotlivých výplat objeví vyplacená celková částka zaměstnanci a tudíž nelze identifikovat, jaká výše z toho připadá na projekt. Otázkou zůstává, zda i tento údaj je poskytovatel oprávněný vyžadovat v monitorovacích zprávách.*

⁴⁶ Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů

Problémem, v tomto případě konkrétně u VŠB-TU Ostrava je také systém evidence pracovních úvazků pracovníků. V současné době platí podmínka, že „Jeden pracovník nemůže být v rámci projektu a současně v rámci vykonávání dalších činností pro příjemce a jeho partnery zaměstnán na více než **1,5 úvazku celkem** (pracovní poměr v rámci pracovní smlouvy a práce podle dohod vykonávaná mimo pracovní poměr).“⁴⁷ *Bohužel však na VŠB-TU Ostrava neexistuje systém, který by výši úvazků evidoval tak, aby stanovený limit hlídal proti překročení, a tím se předešlo případným porušením podmínek.*

Zadávací řízení

Další oblastí, která představuje nejvíc diskutované téma je zadávací řízení, výběrové řízení a nákupy v rámci nich realizované. Příručka pro příjemce ustanovuje i pro tuto oblast podmínky realizace: „Všichni zadavatelé, kteří provádějí zadávací řízení na dodávky, služby či stavební práce, včetně těch, kteří nespádají pod působnost zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, jsou při uzavírání smluv, jejichž předmětem je plnění zakázek v rámci realizace projektů OP VK, povinni dodržovat pravidla a zásady Smlouvy o založení ES, které zahrnují volný pohyb zboží, právo usazování, volný pohyb služeb, zákaz diskriminace, rovné zacházení, transparentnost, proporcionalitu a vzájemné uznávání. Dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 320/2001 Sb.“) musí příjemci disponující s veřejnými prostředky při zadávání zakázek dodržovat také pravidla hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynaložených prostředků.“ Zároveň také platí: „Pokud vnitřní předpisy zadavatele stanovují přísnější postupy pro zadávání zakázek, než jsou uvedeny v této příručce, musí zadavatel respektovat i tyto vlastní přísnější předpisy.“⁴⁸

V případě VŠB-TU Ostrava je situace zadávacích řízení poněkud komplikovaná. Typ a podmínky zadávacího řízení se liší podle celkové částky, na kterou má být zadávací řízení vypsáno. Důležitá je hodnota **objemu zakázek za příjemce jako celek**, tudíž pro určitou komoditu se hodnotí objem nákupu za celou VŠB-TU Ostrava. *Vzhledem k tomu, že tato škola je organizačně velice roztržštěná, je poněkud složité, ba i nemožné, získat informace o plánovaných nákupech určité komodity během jednoho účetního období (kalendářního roku) a tím tak realizovat zadávací řízení ve správném režimu.* Tato problematika je částečně řešena uzavřenými **rámcovými smlouvami**, které byly uzavřeny pro určitý objem zakázek, ale i v tomto případě se

⁴⁷ Příručka pro příjemce finanční podpory z OP VK, platné od 21. 10. 2009 a účinné od 30. 10. 2009, s. 37.

⁴⁸ Příručka pro příjemce finanční podpory z OP VK, platné od 21. 10. 2009 a účinné od 30. 10. 2009, s. 84-85.

může **jednat o rozpor**, neboť při realizaci tohoto zadávacího řízení nebylo původně počítáno s nákupy v rámci projektů.

Podezření na nesrovnalost, popř. porušení rozpočtové kázně

Příručka pro příjemce striktně vymezuje podmínky plateb z projektového účtu: „Příjemce **nesmí využívat finanční prostředky podpory**, které obdrží od poskytovatele podpory formou zálohových plateb nebo průběžných plateb a které jsou určeny na realizaci projektu **jiným způsobem, než jak je stanoveno v právním aktu** o poskytnutí podpory. To znamená, že s nimi nesmí provádět žádné operace, které nesouvisejí přímo s realizací projektu a neslouží k úhradám způsobilých výdajů. Jakékoli **porušení tohoto zákazu je klasifikováno jako porušení rozpočtové kázně** podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) ve znění pozdějších předpisů, v platném znění, nebo zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a může vést k odebrání finančních prostředků“, „Dojde-li k použití finančních prostředků určených k realizaci projektu z důvodu **chyby na straně příjemce** (např. odeslání určité platby, která nesouvisí s projektem, omylem z projektového účtu místo z provozního účtu nebo použití prostředků na výdaje, které byly v dobré víře uhrazeny z projektového účtu jako způsobilé, ale po kontrole poskytovatelem podpory zhodnoceny jako nezpůsobilé), je **příjemce povinen okamžitě po zjištění této chyby**, případně po upozornění poskytovatelem podpory, **vrátit danou částku na projektový účet a informovat o tomto postupu** poskytovatele podpory v následující monitorovací zprávě. V relevantních případech budou výše uvedené případy řešeny jako podezření na nesrovnalost.“⁴⁹

Bohužel tato situace někdy nastane a z účtu je omylem provedena platba nesouvisející s realizací projektu (např. duplicitně zaúčtovaný poplatek, neuznatelný výdaj „silniční daň“, byť se třeba jedná o desetikorunové položky, už bývá tato platba posuzována jako porušení rozpočtové kázně. V tomto případě nezbyvá, než dbát velké opatrnosti a maximálně se snažit, těmto omylům předcházet. Avšak v případě, že opravdu k takové mylné platbě dojde, je možné důsledky zmírnit tím, že na projektovém účtu jsou i prostředky organizace. Nutno však zdůraznit, že příručka upravuje podmínky pro přítomnost prostředků organizace na projektovém účtu. V případě VŠB-TU Ostrava je situace taková, že při zakládání samostatného projektového účtu vkládá škola počáteční vklad ve výši 10 000 Kč ze svých

⁴⁹ Příručka pro příjemce finanční podpory z OP VK, platné od 21. 10. 2009 a účinné od 30. 10. 2009, s. 31.

prostředků. Dalo by se tedy posuzovat, že mylná platba byla hrazena z prostředků organizace, nikoliv z prostředků EU a tím by neměla být tato situace považována za porušení rozpočtové kázně. I v tomto případě je však nutno upozornit, že **ne každý řídicí orgán na to pohlíží s uznáním.**

Nepřímé náklady

V každém rozpočtu projektu je možnost počítat také s výdaji na nepřímé náklady (administrace projektu, voda, plyn, energie, odpisy, nájmy budov a mnoho dalších) resp. se jedná o náklady, které nelze přiřadit konkrétnímu projektu v konkrétní výši. Proto, aby organizace mohla uplatňovat tyto náklady, musí mít předem vytvořenou metodiku výpočtu nákladů na konkrétní projekt. **Metodika výpočtu nepřímých nákladů však musí být poskytovatelem nejprve schválena.** *V současné době VŠB-TU Ostrava nedisponuje metodikou výpočtu nepřímých nákladů pro projekty ESF a z toho důvodu, nejsou do rozpočtů započítávané. Tato situace však má za následek, že veškeré režijní náklady jdou na vrub VŠB-TU Ostrava.*

Výše zmíněné problematické oblasti, patří mezi ty nejvýznamnější, ovšem realita je taková, že každý projekt má svá specifika a u každého se vyskytují jiné obtíže, které jsou řešeny individuálně.

4.1.1 Centrum projektové podpory

V současné době již existuje na VŠB-TU Ostrava Centrum projektové podpory (dále jen „CPP“)⁵⁰, které bylo zřízeno jako celoškolské pracoviště podřízené rektorovi. Toto centrum bylo na VŠB-TU Ostrava zřízeno proto, aby zde byla soustředěna problematika získávání finančních prostředků z jiných zdrojů, než jsou základní příspěvek a dotace školy. Jedná se především o získávání finančních prostředků na projekty ze strukturálních fondů, na regionální projekty, národní programy výzkumu a vývoje, komunitní programy aj. CPP se zaměřuje na přípravu a realizaci projektů, které mají specifické tematické zaměření zejména na oblast VaV, vzdělávání a podporu spolupráce s firmami nebo institucemi. Všechny tyto činnosti slouží zároveň k rozvoji aktivit a činností VŠB-TU Ostrava. V letošním roce je činnost zaměřena převážně na projekty financované ze strukturálních fondů EU, hlavně proto, že strukturální fondy jsou jedny z největších možností pro získání finanční podpory, ale

⁵⁰ <http://cpp.vsb.cz>

zajistí také proto, aby škola získala větší množství kvalitních projektů a zajistila tak ještě významnějšího postavení mezi ostatními vysokými školami v ČR a zahraničí.

Cíle CPP⁵¹

1. Spolupracovat s fakultami a útvary VŠB-TUO, jinými vysokými školami a jejich pracovišti, s vědeckými institucemi a dalšími organizacemi a právníckými osobami, které se zapojují do řešených projektů.
2. Zajišťovat koordinaci řešení souvisejících se systémem přípravy a administrace projektů s cílem efektivního řízení projektů v souladu s pravidly poskytovatele financování a zákonů ČR.
3. Informovat zájemce z řad fakult a útvarů VŠB-TUO o existujících dotačních příležitostech a v případě potřeby se podílet na rozpracovávání projektových záměrů.
4. Dle potřeby VŠB-TUO, jejích fakult či jiných útvarů se CPP zapojuje do zpracování projektových dokumentací (studie proveditelnosti, projektová žádost atd.) k připravovaným projektům a/nebo do řízení a administrace schválených projektů.

4.2 Zhodnocení výsledků analýzy

V předchozích kapitolách byly uvedeny charakteristiky VŠB-TU Ostrava, rozbor finančních prostředků z ESF k alokaci pro období 2007-2013, dále také rozbor poskytnutých finančních prostředků VŠB-TU Ostrava v roce 2009 spolu se zjištěním postavení mezi vysokými školami v ČR. V neposlední řadě se předchozí podkapitola zabývala také charakteristikou nejvýznamnějších problémových oblastí při samotném řešení projektu.

Hlavním tématem práce byly finanční prostředky z ESF v návaznosti na přidělené prostředky konkrétně VŠB-TU Ostrava. *Analýza potvrzuje, že prostředky z ESF jsou velice významnou podporou při realizaci záměrů v rámci operačních programů VK a LZZ.* Tyto finanční prostředky představují nejen pro školu, ale pro všechny příjemce neskutečně velké množství možností se realizovat v podporovaných oblastech. O tom vypovídá i skutečnost, že na programové období 2007-2013 připadá **801,7 mld. Kč, přičemž ESF náleží něco přes 135 mld. Kč.** VŠB-TU Ostrava k datu 3. března 2010 je příjemcem **finanční podpory ve výši téměř 157 mil Kč.** V roce 2009 vyčerpala škola více než **18 mil. Kč**, pro srovnání tato částka odpovídá **1,14 %** příspěvku a dotaci VŠB-TU Ostrava pro rok 2009. Při srovnání

⁵¹ <http://cpp.vsb.cz>

poskytnutých částek s jinými vysokými školami v ČR se **VŠB-TU Ostrava řadí na 7. místo z 23, co do objemu finančních prostředků, a na 5. místo ze 17, co do počtu přijatých projektů.** *Toto postavení lze tedy hodnotit pozitivně, ale zároveň brát toto umístění jako výzvu pro zlepšení pozice během následujících let v programovém období 2007-2013.*

I když VŠB-TU Ostrava má kladně hodnocené výsledky, je nutné podotknout, že by mohly být ještě mnohem lepší. K tomu, aby bylo dosaženo lepších výsledků, snad přispěje zřízené CPP na VŠB-TU Ostrava, které zabezpečí, aby se podávaly mnohem kvalitnější projekty, které budou mít větší šanci na úspěch. *Tím, že vše bude centrálně organizováno a budou dané jasné postupy, mělo by mít za následek zvýšený zájem řešitelů, kteří byli v předešlých žádostech neúspěšní, nebo těch řešitelů, jež byli odrazeni administrativní náročností žádosti projektu. Zřízení CPP lze hodnotit velice kladně, ale bohužel je nutno konstatovat, že toto centrum mělo vzniknout daleko dřív, vzhledem k tomu, že problémové oblasti ve vazbě na VŠB-TU Ostrava se začínají řešit v současné době, a to je docela pozdě, když programové období končí již v roce 2013.*

Jednotlivé problémové oblasti jsou neustále diskutovány s řídicími orgány, s vedením univerzity a kompetentními pracovníky. Pracovníci CPP se snaží vykomunikovat jasná řešení, popř. přijatelné kompromisy, různá stanoviska a hlavně znění jasných pravidel. Bohužel, všechna tato jednání nejsou otázkou týdne ani měsíce a vyřešit danou situaci trvá dlouhou dobu.

5 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit vliv získaných finančních prostředků z ESF na hospodaření VŠB-TU Ostrava s vazbou na účetní a daňové aspekty.

V kapitole s názvem „Možnosti čerpání prostředků z ESF a specifika účetních jednotek vysokých škol“ je podrobně rozepsaná tematika Regionální politiky v období 2007-2013 v návaznosti na jednotlivé cíle a nástroje politiky soudržnosti. Dále jsou v této kapitole stručně popsány jednotlivé operační programy a úzce vymezen ESF. Kapitola měla za cíl také vymežit specifika vysoké školy, jakožto účetní jednotky s vazbou na její rozpočet, účetní a daňové předpisy, týkající se tohoto typu organizace. Oblast účetních a daňových aspektů neměla za cíl uvést všechny předpisy obecné řešení celé oblasti, ale snahou bylo vytyčit ty položky, jež se objevují v souvislosti s přijatými projekty financovaných z ESF.

Třetí kapitola této práce byla již zaměřena úzce na konkrétní subjekt a analýzu získaných dat k finanční podpoře ESF. Účelem bylo transformovat informace z teoretické části do konkrétních údajů a čísel.

VŠB-TU Ostrava je univerzita s dlouholetou tradicí. I když se jedná o veřejnou vysokou školu financovanou za státního rozpočtu, jsou aktivity spojené s rozvojem i vývojem univerzity velice různorodé a mnohostranné. Jednou z možností, jak přispět k všeobecnému rozvoji, je získávat finanční prostředky také z jiných zdrojů, než je SR. V dnešní době jsou samozřejmě jednou z největších možností, prostředky z EU, o nichž v každodenním životě slycháváme víc a víc. A i ČR jako členský stát své právo na tyto prostředky využívá ve všech možných směrech. Pro programové období 2007-2013 v rámci strukturálních fondů, činí výše alokované částky pro ČR přes 800 mld. Kč. Informační systém dokazuje, že o tyto prostředky je tak velký zájem, že dokonce požadované částky jsou vyšší, než částka daná k dispozici. ESF náleží necelá pětina z celkové alokace. Analýzou bylo zjištěno, že v současné době je z celkové alokace ESF poskytnuta finanční podpora ve výši 44,3 %, což vystihuje, že čerpání ESF je mírně převýšené a přibližně odpovídá indikativní roční alokaci finančních prostředků. Důležité je také zmínit, že tyto poskytnuté prostředky jsou převážně čerpány ze dvou operačních programů (OP VK a OP LZZ).

VŠB-TU Ostrava využívá pro provoz, rozvoj i vývoj různé zdroje finančních prostředků. Jedním ze základních zdrojů je příspěvek a dotace ze SR z MŠMT. Další prostředky plynou z rozvojových projektů, z Fondu rozvoje vysokých škol, z Grantové agentury ČR, také z doplňkové činnosti, darů, z vlastních zdrojů a v neposlední řadě také ze

strukturálních fondů EU. Práce analyzovala konkrétní částky přijaté finanční podpory ESF s členěním na jednotlivé operační programy a projekty.

Diplomová práce se bohužel zabývá analýzou pouze roku 2009, z toho důvodu, že v předešlých letech VŠB-TU Ostrava neměla příjem v rámci programového období 2007-2013. I tak bylo zjištěno, že přijatá podpora z ESF v roce 2009 odpovídá 1, 14 % základního příspěvku a dotaci z MŠMT. I když výše přijaté podpory může působit zanedbatelně, je nutné brát v úvahu, že rok 2009 je pouze začátkem a již v této chvíli má VŠB-TU Ostrava schválené projekty v osminásobné výši přijaté podpory 2009. Důležitým aspektem je také to, že rok 2010 se nachází v polovině programovacího období, a dá se předpokládat, že budou i nadále podávány projekty. Analýza se také zabývala konkrétními projekty a bylo zjištěno, že VŠB-TU Ostrava v současné chvíli má 21 přijatých projektů k realizaci, přičemž 99 % je v rámci OP VK. Zhodnocením situace na všech vysokých školách v ČR bylo výsledkem, že VŠB-TU Ostrava řadí na 7. místo z 23, co do objemu finančních prostředků, a na 5. místo ze 17, co do počtu přijatých projektů. Dalším zajímavým výsledkem bylo to, že alokovaná částka na vysoké školy ČR k 3. březnu 2010 představuje téměř 2,2 % z celkové alokované částky pro období 2007-2013.

Při samotné realizaci projektů se často řešitelé setkávají s problémy, které vyvstanou až v průběhu řešení. Bohužel, se většinou jedná o problémy všeobecně v rámci organizace a v menší míře se jedná o individuální problémy v rámci konkrétního projektu. Mezi nejčastěji diskutované problémové oblasti na VŠB-TU Ostrava, které jsou globálně v řešení, patří mzdy, zadávací řízení, nepřímé náklady a porušení rozpočtové kázně. Bohužel se při řešení problémů naráží na rozpor, možná i neochotu a nevstřícnost protistran, což řešení problematiky znesnadňuje. Věřím, že v současné době se již situace bude jen zlepšovat díky vzniklému CPP na VŠB-TU Ostrava, jehož účelem je harmonizace, organizace podávání projektů a zároveň centrální řešení problémových oblastí.

Dle mého názoru lze VŠB-TU Ostrava jako příjemce finanční podpory z ESF hodnotit velice pozitivně a nezbyvá nic jiného, než doufat, že problémové oblasti budou odstraněny, nejasnosti vyjasněny a škole budou přicházet další finanční prostředky ze strukturálních fondů, nejen z ESF.

Seznam použité literatury

Knihy

- [1] BOHÁČKOVÁ, I.; HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
- [2] EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007-2013 – Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. 160s. ISBN 92-79-03801-X.
- [3] EVROPSKÁ KOMISE. *Evropský sociální fond – Investice do lidí*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. 8s. ISBN 92-79-01400-5.
- [4] CHVOJKOVÁ, A.; KVĚTOŇ, V. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*. 1. vyd. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2007. 183 s. ISBN 978-80-86684-43-7.
- [5] MAREK, D.; KANTOR, T. *Příprava a řízení strukturálních fondů EU*. 1. vyd. Praha: Barrister & Principal, 2007. 240 s. ISBN 978-80-87029-13-8.
- [6] PAVLÁK, M. *Lidské zdroje a fondy EU*. Praha: ASPI, 2006. 128 s. ISBN 80-7357-13-0.

Internetové stránky

- [7] www.strukturalni-fondy.cz
- [8] www.msmt.cz
- [9] www.vsb.cz
- [10] www.esfcr.cz

Interní materiály

- [11] Výroční zpráva o činnosti vysoké školy za rok 2007. Ostrava: X-MEDIA servis s.r.o., 2008.
- [12] Výroční zpráva o činnosti vysoké školy za rok 2008. Ostrava: X-MEDIA servis s.r.o., 2009.

[13] Pravidla hospodaření Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava.

TUO_VP_08_001 verze: B.

[14] Statut Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. TUO_VP_06_006 verze: D.

[15] H2.4 Projekty strukturálních fondů EU. TUO_PPR_07_039 verze: B

Seznam zkratek

CPP	Centrum projektové podpory
ČR	Česká republika
ČÚS	Český účetní standart
DPH	Daň z přidané hodnoty
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
GG	Globální grant
GP	Grantový projekt
HDP	Hrubý domácí produkt
IP	Individuální projekt
MMZ	Měsíční monitorovací zpráva
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OP	Operační program
OP LLZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PA	Operační program Praha - Adaptibilita
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OP VK	Operační program pro konkurenceschopnost
SF	Strukturální fond

SPP	Specifický prvek projektu
SR	Státní rozpočet
VaV	Věda a výzkum
VŠ	Vysoká škola
VŠB-TU Ostrava	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
VVŠ	Veřejná vysoká škola
VZ	Výroční zpráva
ZoÚ	Zákon o účetnictví
ZoVŠ	Zákon o vysokých školách

Seznam tabulek

Tab. 2.1 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007-2013	8
Tab. 2.2 Alokace pro ČR na roky 2007-2013 podle operačních programů	19
Tab. 3.1 Přehled přidělených finančních prostředků ESF na jednotlivé operační programy...	49
Tab. 3.2 Údaje o projektech operačních programů financovaných z ESF	49
Tab. 3.3 Údaje o stavu čerpání finančních prostředků z ESF	50
Tab. 3.4 Indikativní roční alokace finančních prostředků z ESF (EUR, běžné ceny v mil.) ...	51
Tab. 3.5 Přehled přijatých projektů a výše jich finanční podpory na VŠB-TU Ostrava (v Kč)	52
Tab. 3.6 Srovnání příjmů z příspěvku a dotace s poskytnutou částkou na projekty ESF (v tis. Kč).....	54
Tab. 3.7 Přehled alokovaných částek jednotlivých VŠ v ČR a jejich vzájemné pořadí	54
Tab. 3.8 Rozdělení alokované částky (v Kč) a počty projektů podle operačních programů....	55
Tab. 3.9 Podíl finanční podpory vysokých škol v ČR na celkové alokované podpoře.....	56

Seznam obrázků

Obr. 3.1 Souhrnný přehled čerpání SF/FS	48
Obr. 3.2 Stav schválených projektů	48
Obr. 3.3 Stav proplacených prostředků příjemcům.....	48
Obr. 3.4 Srovnání finančních podpor jednotlivých vysokých škol v ČR (v %).....	57

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 30. dubna 2010

.....

Ing. Martina Kulštejnová

Adresa trvalého pobytu studenta:

U Mateřské školy 683/22
739 32 Vratimov

Seznam příloh

Příloha č. 1 Výkaz zisku a ztráty

Příloha č. 2 Účtový rozvrh VŠB-TU Ostrava

Příloha č. 3 Výkaz zisku a ztráty VŠB-TU Ostrava 2009

Příloha č. 4 Rozvaha (bilance) VŠB-TU Ostrava 2009